F 26/1866

35

ГРУЗИНСКІЙ ДУХОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ.

1866.

МАЙ.

საქართველოს

სასულიერო მახარებელი.

მაისი.

ჩყჲვ ე.

ТИФЛИСЪ.

Въ ТИПОГРАФІИ МЕЛИКОВА и К°.

ПОДПИСКА НА „ГРУЗИНСКІЙ "ДУХОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ"

на 1866-67 годъ.

Журналъ „Грузинскій Дух. Вѣстникъ", издаваемый съ 1-го іюля 1864 г., будетъ издаваться по той же, утвержденной Св. Сѵнодомъ, программѣ и въ слѣдующемъ году. Мѣсячная книжка будетъ заключать въ себѣ отъ 4-хъ до 5-ти печатныхъ листовъ, вмѣстѣ съ „Русскими Прибавленіями"; а сіи послѣднія—не менѣе одного листа.

Цѣна остается прежняя: съ доставкою на домъ и пересылкою во всѣ города 5 р. за 12 книжекъ, вмѣстѣ съ „Прибавленіями" на русск. яз.; безъ доставки же и пересылки 4 р.; „Прибавленія" (для особо подписывающихся) въ Закавказскомъ краѣ 1 р., а внѣ его—1 р. 50 к. с. По сей же цѣнѣ можно получать остающіеся въ маломъ числѣ экземпляры журнала за прошедшіе годы.

Редакція приметъ всѣ мѣры, чтобы сдѣлать свое изданіе интереснымъ и полезно-занимательнымъ для своихъ читателей. Въ „Прибавленіяхъ" къ журналу за означенный годъ предположено помѣщать, между прочимъ, слѣдующее сочиненіе редактора: „О судьбахъ наставниковъ и воспитанниковъ Тифлисской Дух. семинаріи, со времени основанія ея до 1868 года". Кромѣ другихъ обстоятельствъ, здѣсь будутъ показаны кратко ученые труды и важнѣйшія заслуги сихъ лицъ для церкви и отечества. Это сочиненіе будетъ интересно особенно для тѣхъ, коихъ оно имѣетъ предметомъ своимъ.

Вмѣстѣ съ симъ редакція покорнѣйше проситъ почтеннѣйшихъ оо. и гг., желающихъ возобновить подписку на журналъ, сдѣлать это заблаговременно, дабы дать возможность приблизительно опредѣлить, въ какомъ количествѣ печатать книжки.

Подписка принимается въ редакціи сего журнала, при Тифлисской Духовной семинаріи, на имя редактора-издателя: профессора

Свящ. Г. Хелидзе.

სიკუ̂დილისა-თჳს მართლისა.

განიზრახე, ჵ! კაცო, სიკუ̂დილისათჳს მართლისა და ცოდვილისა, და ჰსცან განსხუ̂ავებაჲ მათ შორის. პატიოსან-არს წინაშე უფლისა სიკუ̂დილი წმიდათა მისთა. (ა.) ხოლო სიკუ̂დილი ცოდვილთა ბოროტ-არს. (ბ.) მიზეზნი პატიოსნისა სიკუ̂დილისა წინაშე უფლისა არიან: პირუ̂ელად სასიერება ღუ̂თისა და წინა-განჩინება მისი; მეორედ უსასყიდლო ფასი ქრისტეს სისხლისა; და მესამედ სინანული და სარწმუნოება მოკუ̂დავისა. უკეთუ გინდოდეს პატიოსანი სიკუ̂დილი და იმედისა ქონებაჲ მისი, ისმინე მოძღუ̂რება მოციქულისა პეტრესი (გ): და ჰყავთ სარწმუნოებასა შინა თქუ̂ენსა სათნოება, და სათნოებასა შინა მეცნიერება, და მეცნიერებასა შინა მარხუ̂ა, მარხუ̂ასა შინა მოთმინება, მოთმინებასა შინა ღუ̂თის-მსახურება, ღუ̂თის-მსახურებასა შინა ძმათ-მოყუ̂არება, და ძმათ-მოყუ̂არებასა შინა სიყუ̂არული. რამეთუ ესე რაჲამს იყოს თქუ̂ენთანა და გარდაგემატოს არა უქმად, არცა უნაყოფოდ იპოვნეთ უფლისა ჩუ̂ენისა იესო ქრისტეს მეცნიერებასა. ამისთჳს ძმანო, უფროსღა ისწრაფეთ რათა კეთილთაგან საქმეთა მტკიცე-ჰყოთ

(ა.) ფსალმუნი რიე. მუხლი ვ.

(ბ.) ფსალმუნი ლგ, მუხლი კბ.

(გ.) პეტრ. თავი ა, მუხლი ე—ია.

ჩინებაჲ იგი თქუენი, და რჩეულებაჲ, რამეთუ ამას რა იქმოდეთ, არა სადა ჰსცდეთ ყოვლადვე. არამედ ესრეთ მდიდრად წარგემართოს თქუენ შესავალი იგი საუკუნოსა მას სასუფეველსა, უფლისა ჩუენისა და მაცხოვრისა იესო ქრისტესსა. განიზრახე, მოკუდავო კაცო: კაცო რასაცა შინა მოგასწრებს შენ სიკუდილი, მასვე შინა წარსდგები წინაშე უფლისა, ვითარცა გვასწავებს მოციქული პავლე (ა). ვითარიცა გაქუს ცხოვრებაჲ, ეგრეთივე გექმნების სიკუდილი ;ვითარცა ჰსწერს სანატრელი ავგუსტინე: „არა ექმნების კაცსა მას სიკუდილი ბოროტი, რომელსაცა უცხოვრიეს კეთილად; და არცა საიმედო-არს, რათამცა კეთილად მოჰკუდეს იგი, ვისცა უცხოვრიეს ცუდად.", კეთილ-მსასურნი კაცნი ცხოვრებასა თჳსსა დაასრულებენ წინათვე წმიდათა საიდუმლოთა ზიარებითა, თანადასწრებითა მღუდლისა და მრავალთა მისთჳს ღუთისამიმართ მვედრებელთათა; ხშირად მოხდების ესეცა, რომელ ნუგეშის-საცემელად წმიდად ცხოვრებულთა, ჟამსა სიკუდილისასა მოავლენს ღმერთი ანგელოსთა და გუნდსა წმიდათასა, ვითარცა ჰსხნას ესე მიცუალებისაგან ღირსისა მაკარი მეგვიპტელისა (ბ.) ოდესცა მოიწია ჟამი სულისა განყოფისა ხორცთაგან წმიდისა მაკარისა, მაშინ სერუვიმი სიმრავლესა თანა ანგელოსთასა წარმოუდგა მაკარის და ეტყოდა: აღსდეგ, უფლისა მობაძაო, და ჩუენთანა წარმოვედ საუკუნოსა ცხოვრებასა; იხილე გარემოს შენსა, თუ რავდენნი წესნი ანგელოსთანი და წმიდათა გუნდნი წარმოგზავნილ-არიან ყოვლისა-მპყრობელისაგან, რათა მისსა მიმართ მიგიყუანონ შენ; იხილე, აჰა კრებული მოციქულთა, კრებული წინასწარ-მეტყუელთა, სიმრავლე მოწამეთა, გუნდი მღუდელმთავართა, ბანაკი მმარხულთა და ერთობა ღირსთა და მართა-

(ა.) რომაელთა თავი ბ, მუხლი იბ.

(ბ.) იანვრის ით-სა დღესა.

ლთა, ამისთჳს მომეცი მე სული შენი, რომლისაცა მცველობა მებრ-
ძანა მე ღჳთისაგან, ოდეს იყო იგი გჳამსა შინა, და მე მივიღებ
მას, განთავისუფლებულსა საკჳრჳჱლთაგან ხორცთათა, ვითარცა
დიდსა საუნჯესა, და განვლი რა ბანაკსა წინააღმდგომთასა, წარვა-
დგინებ წინაშე საყდრისა მეუფისა ღჳთისა, რათა იგი უკუნისამდე
ისარებდეს ყოველთა წმიდათა თანა. ოდესცა სერუვიმი ეტყოდა
ამას წმიდასა, სანატრელმან მაკარი ამბორს-უყო ყოველთა მისთანა
მყოფთა და ილოცა რა მათთჳს, ზე აღიხილნა თჳალნი და აღიპ-
ყრნა ხელნი თჳსნი ზეცად, და ჰსთქჳა უკანასკნელი სიტყჳაჲ:
ხელთა შენთა, უფალო, შევვედრებ სულსა ჩემსა, და განუტევა სუ-
ლი, ხოლო მრავალნი მოწაფენი მისნი ჰსტიროდნენ. პატიოსან-იყო
წინაშე უფლისა სიკჳდილი ღირსისა მაკარისა! ხოლო ოდეს წმიდა
სული მისი მიაქჳნდა სერუვიმსა ზეცად, ეშმაკნი ჰაერისანი, შორს
მდგომარენი, იტყოდნენ: ეჰა ვითარსა დიდებასა ღირს-იქმნა მაკა-
რი! ხოლო მაკარი ეტყოდა ეშმაკთა: არა, მე კჳალად მეშინის;
ვინაჲდგან ვიცი, ვითარმედ მე კეთილი არა რაჲ მიქმნიეს; მერმე
მტერნი იგი, რომელნიცა უმაღლესსა ჰაერსა ზერა იყჳნენ, ჰყვი-
როდეს: ჭეშმარიტად ჩჳჱნი არა არს მაკარი! გარნა წმიდა კჳალად-
ვე იტყოდა: არა,მე კჳალად მნებავს ლტოლჳაჲ თქჳჱნგან; და
ოდეს იყო მაკარი შინაგან ბჭეთა ზეცისათა, ეშმაკნი ტირილით
ჰყვიროდენ: განერა ჩჳჱნგან, განერა! ხოლო მაკარი ხმითა ახოვა-
ნითა მიუგებდა: ჰე განვერი თქჳჱნთა მანქანებათაგან, განძლიერე-
ბული ძალითა ქრისტეს ჩემისათა.

ვინც გინდა იყო ჵ? კაცო, რომელსაცა ღირსებასა და მდგო-
მარეობასა შინა იმყოფებოდე, შიშითა და მრწოლითა იქმოდე ცხო-
ვრებასა შენსა (ა,) ვითარცა იტყჳს მოციქული (ბ.) უკეთუ მარ-

(ა.) ფილიპპელ, თავი ბ, მუხლი იბ.

(ბ) ა პეტრე თავი დ, მუხლი იჱ.

თალი მნიად განერეს, უღთო იგი და ცოდვილი სადაღა იპოვოს? ამისთჳს წმიდა მაკარი და სხჳანი წმიდანი არა იყჳნენ დარწმუნებულნი სიწმიდესა ზედა თჳსთა კეთილთა საქმეთა, და ცხოვრებასა ზედაცა თჳსსა ვერას იკადრებდენ თქმასა, იქამდისინ, ვიდრე არა სრულიად განერებოდნენ ხელთაგან ეშმაკთასა, მიწევნილნი სასუფეველისა კართამდე.

სიკჳდილისა-თჳს ცოდვილისა.

ჩუენ ვიხილეთ მაგალითი პატიოსნისა წინაშე უფლისა მართლისა სიკჳდილისა: ჰმთაინერგე გულსა შინა და გონებასა შენსა ესეცა, ვითარმედ მალე მოვალს ჟამი შენი, რომელსაცა შინა მოვიდეს საშინელი და სასტიკი სიკჳდილი, ვითარცა ლომი. მოვლენ ანგელოსნი და ეშმაკნიცა მოვლენ, მოშურნენი ჩუენისა ცხოვრებისა და მტერნი ჩუენნი, უკეთუ ცხოვრებაჲ შენი ყოფილ-არს ღჳთის-მოშიში, მაშინ ანგელოსნი წყნარად და მშვიდობით მიიღებენ სულსა; ხოლო უკეთუ ცხოვრება შენი იყო ბოროტი და შენისა აღთქმისა, ნათლისღებასა შინა დადებულისა წინააღმდეგი: მაშინ ანგელოსნი განეშორებიან შენ მწუხარენი, ხოლო ეშმაკნი ბეკეთებიან, ვითარცა ველურნი მხეცნი და უწყალოჲთა ტანჯვითა აღმოგხდიან სულსა. წმიდათა ცხოვრებათა შინა შესაძლებელ-არს პოვნაჲ მრავალთა მაგალითებთა ცოდვილთა სასტიკისა სიკჳდილისა; გარნა აქა სასარგებლოდ და ცოდვილთა მრწოლასა შინა მოსაყვანად, რათამცა მათ შეინანონ თავის დროზედა ცოდჳანი თჳსნი.

რავდენსამე მაგალითსა აღვსწერო მოკლედ, თუ ვითარ ცოდვილნი დატანჯულან ჟამსა სიკჳდილისასა, და თუ ვითარ მკჳდარსა სხეულსა ზედა მათსა ეშმაკთა განიუხარნიათ.

ერთ-გზის ღირსი ევთიმი (ა) ეტყოდა ძმათა თჳსთა, რომელ ერთსა ვისმე მოჰქონდა თავი თჳსი და იყო პატივცემულ კაცთაგან და შერაცხილ წმიდად კაცად: არამედ სულსა შინა თჳსსა განარისხებდა ღმერთსა, მარადის აქჳნდა გულსა შინა თჳსსა ბოროტნი გულის-სიტყჳანი. ერთმან შორს-მხედჳელმან მოხუცმა, მყოფმან ჟამსა სიკჳდილისა მისისასა, იხილა ეშმაკი, რომელსაცა ეპყრა ხელთა შინა ხამ-კაპიანი კვერთხი, ამით განუგმირა გული სნეულსა და აღმოსადა სული მისი დიდითა ტანჯვითა, და ისმოდა ხმა ზეცით: ,,რადგანაც არცა ერთსა დღესა არა განმისვენა სულმან მაგისმან, ამისთჳს შენცა ჰსტანჯე ეგე დაუსვენებლივ.‘‘ ესრეთ მოკჳდა უბადრუკად, ტყუილი წმიდა, ხოლო საიდუმლოდ ცოდვილი.

წმიდამან ანდრია ქრისტესთჳს სალოსმან (ბ) იხილა ანგელოსი უფლისა, რომელიცა მივიდა ერთისა ცოდვილისა მიმართ ცეცხლიანისა კვერთხისა ხელთა მპყრობელი, და ესმა ხმა ზეგარდამო: ჰგვემე საძაგელსა მაგას მაგინებელსა და არქჳა მესოდომურესა მაგას: კჳალადცა გნებავსა? ცოდვისა-ყოფაჲ და შებილწებაჲ სხჳსა და სხჳსათა გჳამთა, ანუ მრუშებლობით მიმავალი, რეცა თუ ცისკრისა ხმენად, მისჳალ ეშმაკისა მიმართ უსჯულოებისათჳს. ანგელოსი ჰსცემდა ცოდვილსა, და ამათ სიტყჳსათა ეტყოდა; ამგჳარსა ტანჯჳსასა შინა ცოდვილი იგი მოკჳდა.

ერთგზის წმიდამან ანდრია იხილა დაფლჳაჲ ცოდვილისა და

(ა). იანვრის კ დღესა.

(ბ). ოკდომბრის ბ-სა.

ვითარცა ეშმაკნი იცინოდენ და იმღერდენ მკჳდარსა ზედა, თამა-შობდენ, ჰყეფდენ ვითარცა ძაღლნი, აურიდნენ ერთსა ნაცარსა და ასხამდნენ მკჳდარსა აყროლებულსა წყალსა. შემდგომად წმიდამან ანდრია იხილა მცჳელი ანგელოსი მის მკჳდრისა და ჰკითხა: რომელთა ცოდჳათათჳს დაჰშთათ ეშმაკთა სული მიცჳალებულისა ამის? ანგელოსმან გამოუცხადა მას ყოველნი უსჯულონი საქმენი მისნი: მიცჳალებული იყო მრუში, მეძავი, სოდომურისა-მოქმედი, პიროფერობით მასიამოვნებელი, უწყალო, ვეცხლის-მოყჳარული, ცრუ, კაცთ-მოძულე, ძვირის-მსმენელი მოქრთამე, ფიცის-გარდამავალი; საბრალოთა მსახურთა თჳსთა ჰსტანჯვიდა შიმშილითა, გვემითა და სიტიტვლითა ზამთარსა შინა და მრავალნი მოჰკლნა, ვიდრე სამ-ას სულადმდე შეაბილწა მეძაურისა თჳსისა საქმითა; გარნა მოიწია ჟამი მკისა, და იგი მოკჳდა უნანელი; ამისთჳს სული მისი დაჰშთა ეშმაკსა.

იხილე, ჵ? მოკჳდაო კაცო, აღსასრული მართალთა და ცოდვილთა კაცთა. ეკრძალე, რათა არა შენცა იხილო ბოროტი სიკჳდილი, ანუ ანგელოსი უწყალო. მაშინ გვიან იქმნების შეწყალებისა თხოვნაჲ; ვინაჲთგან უფალი გეტყჳს (ა): წარვედით ჩემგან წყეულნო ცეცხლსა მას საუკუნესა, რომელი განმზადებულ-არს ეშმაკისათჳს და ანგელოსთა მისთათჳს. აწ ვიდრე ცოცხალ-ხარ მიმართე უფალსა და მიართვი მას სინანული წმიდითა გულითა, რათა ჰსცხონდე. ხოლო ოდეს შეუდგე სინანულსა, მაშინ დაუტევე ხორციელი ცხოვრებაჲ, და იქონიე მარადის თჳალთა წინაშე სიკჳდილი. ჰაზრი ესე არა ნებას-ჰსცემს გონებასა შენსა, რათა მოიქცე ამაოდ, არამედ დაამტკიცებს გულსა შენსა კეთილსა ცხოვრებასა შინა, ჩუენ სრულიად არა ვიცით, თუ რაჲსათჳს ვჰსცხოვრებთ; გარდავხდებით რა მცნებათა ღმრთისათა, ვიმედოვნებთ შესჳლასაცა სასუფეველსა

(ა). მატთე თავი ჴე, მუხლი მა.

შინა ცათასა: გარნა იხილეთ გონებისა თუალითა თქუენითა, წმიდანი, მოხარულნი სასუფეველსა შინა: თქუენ ვერავის იხილავთ მუნ უნანელად შესრულსა, რომელსამცა არა აქუნდეს კეთილნი საქმენი; მათ ყოველთავე განუსვლიათ გზასა ზმდა მწუხარებისასა, ვითარცა ჰსწამებს მათთჳს ზეციური ხმა (ა). „ესენი არიან, რომელნი მოსრულ-არიან ჭირისა მისგან დიდისა, და განურცხნიეს მათ სამოსელნი მათნი და განსპეტაკნეს სისხლითა მით კრავისათა. ამისთჳს არიან წინაშე საყდრისა ღუთისა, და მსახურებენ მას დღე და ღამე ტაძარსა შინა მისსა, და მჯდომარემან მან საყდართა ზედა დაიმკვიდროს მათ შორის. არღარა მოემშიოს მათ მერმე, არცა მოეწყუროს მერმე, არცაღა მოვიდეს მათ ზედა მზე, არცა ყოვლადვე სიცხე. რამეთუ კრავი იგი, რომელ არს შორის საყდრისა ჰმწყსის მათ დ̃ უძღვის წყაროთა მიმართ წყლისა ცხოვრებისათა, დ̃ აღხოცოს ღმერთმან ყოველი ცრემლი თუალთაგან მათთა. ჩუენ ვჰსცხოვრებთ სოფელსა ამას შინა, ეგრეთ, ვითარცა სტუმარი სასტუმროსა სახლსა შინა, დ̃ რაოდენსამე წელიწადსა ვიქნებით რა, დაუტევებთ ყოველსავე; ამისთჳს მოციქული გუამცნებს ჩუენ, რათა კეთილად ვჰსცხოვრებდეთ (ბ). გლოცავ თქუენ, ძმანო მოწყალებათათჳს ღუთისათა, რათა წარუდგინნეთ ჴორცნი ეგე თქუენნი, მსხუერპლად ცხოველად, წმიდად, სათნოდ ღუთისა მეტყუელი ეგე მსახურებაჲ თქუენი, დ̃ ნუ თანა ხატ-ექმნებით სოფელსა ამას, არამედ შეიცუალენით განახლებითა მით გონებისა თქუენისათა, რათა გამოიცადოთ თქუენ რა იგი არს ნება ღუთის კეთილი, სათნოჲ და სრული.“ თუნდა ყოველი სოფელი ჰსცოდვიდეს და ეწინააღმდეგებოდეს ნებასა ღუთისასა; გარნა შენ იქმოდე მას რაჲ-

---

(ა). გამოცხადება იოანესი თავი ზ, მუხლი იდ—იზ.

(ბ). რომაელთა თავი იბ, მუხლი ა, ბ და გ.

ცა სათნო არს ღუთის. იყავ სოფელსა შინა, ვითარცა ლოთ სოდომსა შინა, სადა იგი ყოველნი ჰსცოდვიდეს, გარნა იგი არა ჰბაძვიდა მათ, არამედ იქცეოდა ეგრეთ, ვითარცა ჰნებავს ღმერთსა.

მოიხსენე აღთქმა იგი, რომელი ჰქმენ ნათლისღებასა შინა: შენ სანაგდე სატანა და ყოველნი საქმენი მისნი; შენ შეერწყუე მას; შენ აღუთქვი და შეჰფიცე სარწმუნოებითა და სიმართლითა მონებად ქრისტესსა, სიმდაბლითა და სიყუარულითა შედგომად მისდა. არა მისდევენ მას, ვითარმედ სატანა არს მკულელი კაცისა, მრავალნი ქრისტიანენი აღასრულებენ ნებასა მისსა და შეუდგებიან მას ჯოჯოხეთად ვინცა პირობასა გაჰსტეხს, იგი ღმერთსა ატყუებს, უყუარს მას სიბნელე, ჯოჯოხეთი და ყოველნი სატანჯუელნი, ცოდვილთათჳს განმზადებულნი. ქრისტიანეთა თანა-აძსთ კუალსა ქრისტესსა შეუდგნენ და იტვირთონ ჯუარი მისი. იგი იტყვის: (ა). უკეთუ ვინმე მე მმსახურებდეს, მე შემომიდეგინ, და სადაცა მე ვიყო, მუნცა მსახური ჩემი იყო. ამისგამო ჩუენცა გალი-გვაქუს მივბაძოთ ქრისტეს ცხოვრებასა და მას უმზერდეთ ყოველსა ჟამსა. (ბ). სახე მიგეც თქუენ, რათა ვითარცა ესე მე გიყავ თქუენ ეგრეთვე თქუენცა ჰყოფდეთ. ჩუენ ამაოებასა შინა ვართ, არა ვჰბაძავთ ცხოვრებასა ქრისტესსა, გვიყუარს სოფელი და საცთურნი მისნი, გვიყუარს მომეტებულად ხორცი ჩუენი, და არა ქრისტე. ცხოვრება ქრისტესი გვასწავებს ჩუენ, რათა ხორცნი ჯუარს-ვაცუნეთ ვნებითურთ და გულის-თქმით და ვიტვირთოთ ჯუარი თჳსი, ვითარცა მან (გ). რომელმან არა აღიღოს ჯუარი თჳსი, და შემომიდგეს მე, იგი არა არს ჩემდა ღირს. გვამცნებს ჩუენ მოციქულიცა:

(ა). იოანნე თავი იბ, მუხლი კვ.
(ბ). იოანნე თავი იგ, მუხლი იე.
(გ). მატთე თავი ი, მუხლი ლჱ.

,,ნუ გიყუარნ სოფელი ესე, ნუცაღა რაჲ არს სოფლისა ამის, უკეთუ ვისმე უყუარდეს სოფელი ესე, არა არს სიყუარული მამისა მისთანა. რამეთუ ყოველივე სოფელსა შინა ესე არს: გულის-თქმა ხორცთა და გულის-თქმა თუალთა, და სილაღე ამის (სოფლისა) ცხოვრებისა, და ესე არა არს მამისაგან, არამედ სოფლისაგანი არს.,,(ა). და ესრეთ ღმერთი ითხოვს, რათა კაცმან აღხოცოს თავსა შორის თჳსსა ბოროტი გულის-თქმა ხორცთა, თუალთა და მსოფლიო ამპარტავანება. ჩუენი თავის-მოყუარება ჰსძლევს ჩუენ შორის მყო-ფსა კეთილსა ნებასა ღუთისასა, ხოლო სიტკბოება გემოვნებათა ატყუნებს სულსა ჩუენსა. უკეთუ გვინდეს, რათა არა გვიყვარდეს სოფელი, ჯერ-არს ვიყუნეთ ბრძენნი და გულითა ვეძიებდეთ პოვ-ნასა მის საუნჯისასა, რამეთუ სადაცა არს საუნჯე თქუენი, მუნცა იყოს გული თქუენი, ხოლო თქუენ იუნჯებდით საუნჯეთა ცათა შინა, სადა არცა მღილმან, არცა მჭამელმან განჴრყუნის, და სადა არცა მპარავთა დაჰსთხარიან და განიპარიან,, (ბ). არა ჯერ-არს ჩუენდა, ვითარცა წოდებულთა კეთილთა მიმართ ზეცისათა, მიე-ბად ქუეყნიერისა რისამე, და შედგომად ყამიერისა, თჳნიერ ხოლო საჭიროჲსა, არამედ თანამდებ-ვართ, რათა გვსუროდეს საუკუნო ცხოვრებაჲ. "რამეთუ სადაცა არს საუნჯე თქუენი, მუნცა იყოს გული თქუენი (გ). ვინცა სოფელსა ამას შინა ეძიებს ქუეყნიერთა საუნჯეთა, მას უყუარს სოფელი, და გზისაგან მართლისა შემცდარ-არს, და დაუვიწყებიეს რომელსა იტყვის მოციქული: ,,ხოლო ჩუენი მოქალაქობა ცათა შინა არს,, (დ). ვინაცა მაცხოვარსა მოველით

(ა). ა იოანნე თავი ბ, მუხლი იე ივ.

(ბ). მატთე თავი ვ, მუხლი კა.

(გ). მატთე თავი ვ, მუხლი კა.

(დ). ფილიპპელთა თავი გ, მუხლი კბ და კგ.

უფალსა იესო ქრისტესა: რომელმან გარდაჰსცუალნეს ხორცნი ესე სიმდაბლისა ჩუენისანი, რათა იყუნენ იგინი თანახატ ხორცთა მათ დიდებისა მისისათა, შეწევნისაებრ ძლიერებისა მისისა, და მორჩილებად მისა ყოველი,,. ზრახვასა-ჰყოფდე ზეციერისა მოქალაქობისათჳს, და დაივიწყებ ჟამიერსა-ცოდვიანსა; განიზრახე, თუ რაჲ აღგვითქუა უფალმან, განვიდოდა რა სოფლისა ამისგან ,,წარვალ და მოვიდე თქუენდა,, (ა), და აჰა მოვალ ადრე, და სასყიდელი ჩემი ჩემთანა, მიაგო საქმეთა მათთაებრ (ბ). იღვიძებდეთ უკუე, რამეთუ არა იცით დღე იგი, არცა ჟამი, რომელსა შინა ძე კაცისა მოვიდეს" (გ). ვითარცა უცნაური აღსასრული და სიკუდილი განგვიწესა ჩუენ უფალმან ქრისტემან, რათა მას მარადის მოველოდეთ; ეგრეთვე უცნაურადცა თჳსი მეორედ მოსვლაჲ სოფელსა შინა განაჩინა, რათა ყოველსა დღესა მოველოდეთ მას, და ვიყუნეთ ნიადაგ განმზადებულნი მიგებებად მისსა, და სმენად ხმისა მისისა: "მოვედით კურთხეულნო მამისა ჩემისანო, და დაიმკვიდრეთ განმზადებული თქუენთჳს სასუფეველი დასაბამითგან სოფლისა,, (დ).

ვისწრაფოთ, გლახაკნო ცოდვილნო, ზეციერისა მამისა მიმართ, ვიდრე მიგველის ჩუენ, და ვიდრე კარნი სასუფევლისა მისისანი განხმულ-არიან! არამედ ვინცა მოკუდების ცოდვათა შინა, და დადგინებულ-იქმნების მარცხენით მისსა, იგი ისმენს მრისხანესა სიტყუასა მსაჯულისასა: წარვედით ჩემგან, წყეულნო, ცეცხლსა მას საუკუნესა, რომელი განმზადებულ-არს ეშმაკისათჳს და ანგელოზთა მისთათჳს. შეინიშნე და შეინანე, და საკჳლავიოთ ფრთხილ-იყავ, ცოდვილო,! რათა არა ჰშთავარდე ცეცხლსა მას საუკუნესა.

(ა). იოანნე თავი იდ, მუხლი გ.

(ბ). გამოცხადება იოანნესი თავი კბ, მუხლი იბ.

(გ). მატთე თავი კე, მუხლი იგ.

(დ). მატთე თავი კე, მუხლი: ლდ და მა.

ნეტარებასა მართალთასა და ტანჯუასა ცოდვილთასა, ჩუენ ცხადად ვიხილავთ წინა-მდებარეთა განზრახუათაგან; გარნა დასარწმუნებელად განვიხილოთ კუალად რაოდენნიმე სიტყუანი, გარდამოცემულნი წმიდათა მამათა მიერ, თუ ვითარ იტანჯების სული ცოდუათა-თჳს, და თუ ვითარსა შიშსა მოითმენს, მაშინ ოდესცა სული განეყოფის ხორცსა.

სიტყუა.

რომლისამე მხედარისა, სახელით ტაქსიოტესი, რომელი იგი მკუდრეთით აღსდგა (ა).

არა სადა დავსდუმნეთ მადლისათჳს ღუთისა, რომელმან გულის-ხმა-უყვის კაცთა ნათესავსა; ვინაჲდგან არა ცუდად თქმულ-არს: „არა მნებავს სიკუდილი ცოდვილისა, არამედ მოქცევა და ცხოვრება მისი,, (ბ). აფრიკისა ქალაქსა შინა კართაღენს ჰსცხოვრებდა ერთი ვინმე, სახელი მისი ტაქსიოტე, მრავალთა ცოდუათა შინა მყოფი. შეეშინა რა სნეულებისა გამო განმრავლებულისა ქალაქსა შინა კართაღენს, შეინანა მან ცოდუანი თჳსნი და გარდასახლდა ქალაქით თჳსითა ცოლითა სოფლად, სადა იგი განატარა ცხოვრებაჲ თჳსი მყუდროებით. გარნა მარადის კაცთა ცხოვნებისა მოშურნემან ეშმაკმან შეაცთუნა იგი სიძვითა თჳსისა მიწის-მოქმედისა

(ა. სვინაქსარი მარტის კზ-სა.

(ბ. იეზეკიილ თავი ლგ, მუხლი ია.

ცოლისათანა, რომელიცა მასვე სოფელსა შინა ჰსცხოვრებდა. რავდენისამე დღისა შემდგომად სიძვისა, იგი გარდაიცვალა გველისა ნაკბენობითა. სოფლისა იმის ახლოს იყო მონასტერი, ხოლო ცოლი მისი ევედრა მონოზონთა, რათა მათ დაჰფლან ქმარი მისი ეკკლესიასა შინა მისს მონასტრისასა; ამისთჳს ბერთა მათ წარიღეს მკვდარი იგი და დაასაფლავეს შემდგომად შუა-ღამისა მეცხრესა ჟამსა. გარნა მესამესა ჟამსა შემდგომად შუა-დღისა მონოზონთა მიესმათ ხმა ტირილისა და კვნესისა საფლავით გამო: შემიწყალეთ მე, შემიწყალეთ. მასვე ჟამსა ბერნი მივიდნენ საფლავად და აღმოსთხარეს საფლავი, და განუკვირდათ, იხილეს რა კაცი იგი მტირალი და მგოდებელი, და რადგანაც ჰსურდათ ცნობაჲ, თუ რაჲ შეემთხვია კაცსა მას, ამისთჳს ჰკითხვიდენ მიზეზსა მისისა ტირილისასა: გარნა იგი ვერა რას მიუგებდა მათ დაუცხრომელისა გოდებისაგამო და ჰსთხოვა ბერთა, რათა წარიყვანონ იგი ტარასი ეპისკოპოსისა მიმართ. ეპისკოპოსმან სამთა დღეთა შინა ვერა ათქმევინა მას, თუ რაჲ შეემთხვა მას და რაჲ იხილა მუნ. მეოთხესა ოდენ დღესა ძლივ-სადმე მოცოცხლდა რა და მოეცა ძალი, ცრემლით ესრეთ იტყოდა განცოცხლებული კაცი: მამანო და ძმანო! როდესაც მე მოვჰკვდებოდი, მაშინ ვიხილე რომელნიმე შავნი კაცნი, წინაშე ჩემსა მდგომარენი; სახე მათი ესოდენ საშინელ-იყო, რომელ სული ჩემი ძრწოდა. ვიხილე ორნი შვენიერნიცა ჭაბუკნი; ხელთა შინა ჭაბუკთა ამათ მივიდა სული ჩემი. მერმე წარვედით ჩვენ ფრინვითა ქვეყანით ზეცად ჰაერსა ზედა, და მუნ შეგვემთხვივნენ ფერად-ფერადნი განსაკითხავნი ადგილნი, სადაცა დაიპყრობენ სულსა ყოვლისა კაცისასა; თითოეულსა განსაკითხავსა ადგილსა შინა განმიკითხეს მე და მომკითხეს ცოდვათა ჩემთა ანგარიში; ერთგან სიცრუისა, მეორესა ადგილსა შურისა და სხვასა ადგილსა ამპარტავანებისათჳს, ყოვლისა ცოდვისათჳს არს საკუთარი

განსაკითხავი ადგილი და თჳსნი განმკითხველნი-მტანჯუელნი. ერთსა მცირესა შინა კიდობანსა, რომელიცა მიჰქონდათ ანგელოსთა, მე ვიხილე კეთილნი საქმენი ჩემნი, რომელთაცა ანგელოსნი შეუწონ-დნენ ბოროტთა საქმეთა ჩემთა. და ესრეთ, განვვლეთ რა რაოდე-ნნიმე განსაკითხავნი ჩუენ მივეახლენით ბჭეთა ზეცისათა; გარნა სამეძაოსა ზედა განსაკითხავსა ბოროტთა მცუელთა შემაყენეს მე და მიჩუენნეს მე ყოველნი ხორციელნი ცოდუანი ჩემნი, რომელნი მექ-მნა მე აქამომდე ორისა წლისა ჰასაკიდამ. მაშინ ანგელოსთა მათ, რომელნიცა მამდევდეს მე, მითხრეს. ყოველნი ხორციელნი ცოდვა-ნი, რომელნი გიქმნიეს ქალაქსა შინა, ჰსცხოვრებდი რა მუნ, ღმერ-თმან მოგიტევა შენ; ამისთჳს რომელ შენ იგინი შეინანე. ხოლო ცხოვნებისა ჩემისა წინააღმდეგთა მითხრეს: შენ, გამოხვედი რა ქალაქით და დაჰსხდეგ სოფელსა შინა, მაშინ ისიძვიდი შენ ცოლი-სათანა შენისა მიწის-მოქმედისა. ესე რა ესმა ანგელოსთა, და ვე-რა ჰპოვეს რა, ვერცა ერთი კეთილი საქმეჲ, რომელიმცა შეეწონათ ცოდვისა ამისათჳს, დამიტევეს მე და განმეშორნეს. მაშინ ეშმაკნი უწყალოდ მცემდეს მე და ჰშთამამიყუანეს მე ქუემოთ; მიწა განი-პო და შორის იწროთა და მყრალთა დანასხეთქთა მე ჰშთავედი კნინღა ქუესკნელსად ჯოჯოხეთისა საპყრობილედმდე, სადაცა შეპყ-რობილ-არიან სულნი ცოდვილთანი საუკუნესა შინა ქუეყანისა ქვე-შეთსა სიბნელესა, სადა იგი არა არს ცხოვრებაჲ, არამედ საუკუნო სატანჯუელი, ტირილი უნუგეშინისცემო და ღრჭენა კბილთა გამო-უთქმელნი. აქა ისმის მხოლოდ სამარადისო გოდებაჲ: ვაჲ ჩუე-ნდა! ვაჲ! შეუძლებელ-არს გამოსატყუა ტკივილთა მათ და უბადრუ-კებათა, რომელნიცა მე ვიხილე მუნ-ჯოჯოხეთსა შინა: ჰკუნესიან გულითა და არა ვინ არს შემწყალებელი მათი; ჰსტირიან, და არა ვინ არს მათი ნუგეშინის-მცემელი; ევედრებიან, და არა ვინ ისმენს მათსა და არა ვინ არს მხსნელ მათდა. მათ თანა მეცა შეპყრობილ

ვიყავ იწროთა ამათ და ბნელთა ადგილთა შინა, და დავჰშთი მუნ მეცხრე ჟამითგან მესამე ჟამადმდე სადილისა შემდეგ ვჰსიტროდი და ვჰგჳნესოდი. მაშინ ვიხილე მცირედი ნათელი და ორნი ანგელოსნი, მოსრულნი მუნ, მე ვევედრე მათ მოუშორებლივ, რათა განმიყვანონ ჯოჯოხეთიდამ, და მე შევინანო ცოდვანი. მათ მითხრეს მე: უჟამოთ გვევედრები შენ; აქედამ ვერავინ განვალს ყოველთა აღდგომადმდე. გარნა ვინათგან მე ვევედრებოდი ფრიად გულსმოდგინედ და აღუთქვი სინანული; მაშინ ერთმან ანგელოსმან უთხრა მეორესა: თავსმდებად უდგები ამას, რომელ შეინანებს ესე, ვითარცა აღგვითქჳამს ყოვლითა გულითა? მეორემან ანგელოსმან უპასუხა: ვეთავსმდებები. მეცა ვიხილე, ვითარ თავსმდებმან ჩემმან მისცა ხელი მეორესა ანგელოსსა. მაშინ მათ აღმიყვანეს და გამომიყვანეს მე იქიდამ ქჳეყანასა ზედა და მიმიყვანეს სათვლავად გჳამისა ჩემისა მიმართ, და მითხრეს: შევედ გჳამსავე შინა, საიდამაც გამოხჳედ. ვიხილე რა სულისა ჩემისა ბუნებაჲ, ვითარ ელჳარე მარგარიტი, ხოლო გჳამი ჩემი, ვითარცა წუმპე, შავი და მყრალი, მე შემძაგდა შესჳლაჲ გჳამსა შინა ჩემსა. ანგელოსთა მითხრეს მე: შეუძლებელ-არს შენდა სხჳებრ შენანებაჲ, ვითარ გჳამსა შინა, რომლისათანა ჰსცოდე შენ; არა მისცდეს ვედრებათა ჩემთა, რათა არღარა შევსულ-ვიყავი გჳამსავე ჩემსა, არამედ გარდაწყვეტილი მითხრეს: შევედ! ხოლო უკეთუ არა შესჳალ, ჩჳენ იქვე წარგიყჳანოთ, საიდამაც გამოგიყჳანეთ. მაშინვე მე შევედი გჳამსა შინა და ვიწყე ხმა-მაღლად ყვირილი: შემიწყალეთ მე! ესმა რა ესე, მღჳდელმთავარსა ტარასის, ჰრქჳა მას: იგემე საჭმელი; გარნა ტაქსიოტეს არა უნდოდა ჭამაჲ პურისა, არამედ ერთის ეკლესიით მეორესა ეკლესიასა შინა გარდავიდოდა, ქჳე-დაეცემოდა და ტირილითა და გვნესითა აღუარებდა ღმერთსა და სასმენელად ყოველთა იტყოდა: ვაჲ მათ, რომელნიცა ჰსცოდჳენ; რა-

მეთუ საუკუნო სატანჯუელი მიელის მათ! ვაჲ უნანელთა ვიდრე-მდის აქუსთ ჟამი სინანულისა! ვაჲ მათ, რომელნი შეაბილწებენ გუამსა თჳსსა! ტაქსიოტემან იცხოვრა შემდგომად აღდგომისა თჳსისა ორმეოცი დღე, და განიწმიდა რა თავი თჳსი სინანულითა, უწინარეს სამისა დღისა ჴსცნა სიკუდილი თჳსი, განვიდა აქაურისა ცხოვრებისაგან ყოვლად-მოწყალისა და კაცთ-მოყუარისა ღუთისა მიმართ, რომელმან ჴშთაიყუანის ჯოჯოხეთად და აღმოიყუანის, და ყოველთა მისცის მაცხოვარებაჲ.

სარწმუნოთა მამათა, რომელთა იხილეს ესე, მოგვითხრეს ჩუენ ჴამბავი ესე ჩუენისა ცხოვრებისათჳს.

აზნ. ა. გარსევანოვი.

მოძღურება ამაღლებასაზედა ქრისტესსა.

“და იყო კურთხევასა მას იესოსსა მათდა მიმართ, განეშორა მათგან და აღვიდოდა ზეცად„ (ლუკ. თავი კდ მუხ. ნა).

უფალი ჩუენი იესო ქრისტე მეორმოცესა დღესა შემდგომად აღდგომისა თჳსისა ამაღლდა ზეცად. განმავლობასა შინა ამა ორმე-ოცდღედისა მყოფობისა თჳსისა ქუეყანასა ზედა იგი არა ერთგზის განეცხადებოდა მოციქულთა, ასწავებდა მათ სასუფეველისათჳს ღუთისა (საქ. მოც. ა. გ.), განუხსნა გონებანი მათნი გულის-ხმის-ყოფად წიგნთა (ლუკ. კდ, მე), და ესრეთითა

სახითა განამზადებდა მათ წარსვლად ყოველსა სოფელსა საქადაგებლად სახარებისა. განეშორებოდა რა მათგან, იესო ქრისტემ მისცა მათ ნუგეშინის-ცემითი აღთქმა გარდამოვლინებად მათზედა ყოვლად წმიდისა სულისა, რომლისა მოლოდებაში უბრძანაცა მათ არა განშორება იერუსალიმით. შემდგომ თჳთ ამაღლების დღესა განიყუანნა მოციქულნი ქალაქისაგან ვიდრე ზეთის-ხილის მთამდე; აქა აკურთხნა იგინი, და ამა კურთხევის დროსა განეშორა მათგან და აღვიდოდა ზეცად. მოციქულთა თაყვანის-ჰსცეს თჳსსა მოძღუარსა და უფალსა, და ნუგეშინის ცემულნი აღთქმითა სულისა წმიდისათა, მოიქცენ იერუსალიმად სიხარულითა დიდითა, და იყოფოდეს ტაძარსა მას შინა, მარადის აქებდეს და აკურთხევდეს ღმერთსა;(ლუკ. მთ-ნგ). ესრეთ ჯერ იყო შესვლად ქრისტესსა დიდებასა თჳსსა (ლუკ. კდ, კვ). ხოლო ვითარი ზნეობათი სწავლა გამოდის აქედგან ძმანო! აქედგან ჩუენ ვისწავებთ, რომელ ცა დახშული ცოდვითა კაცისათა კვალად განეღო კაცსა და კვალად იქმნა მისაწთომელ მისთჳს. გულისხმა-ჰყვესა ესე პირველთა მოწაფეთა ქრისტესთა? გულისხმა-ჰყვეს; იგინი, ვითარცა იტყვის მახარებელი, შემდგომ მაცხოვარის ამაღლებისა, მოიქცეს იერუსალიმად სიხარულითა დიდითა და იყოფოდეს ტაძარსა მას შინა, მარადის აქებდეს ღმერთსა. (ნგ.), და ყოველსა ცხოვრებასა შინა თჳსსა ქუეყანასა ზედა დაუცხრომელად ყოველთა თჳსთა აზრთა, სურვილთა და მოქმედებათა მიმართვიდენ ცად მიმართ, ვითარცა ჭეშმარიტისა საცხოვრებელისა მიმართ თჳსისა, და ჰქადაგებდენ რომელ ჩუენი მოქალაქობა ცათა შინა არს. (ფილ. გ. კბ.). არ მიმხედველნი ამისა, მრავალნი ჩუენგანნი, ყოველითა გულითა და გონებითა თჳსითა მიდრეკილ არიან ქუეყნიერთა სიამოვნებათადმი და სრულებით არა ფიქრობენ ცისათჳს, ვითარცა ჭეშმარიტისა საცხოვრებელისა თჳსისა; ხოლო სხუანი, თუმცა განიზრახუენცა

მისთჳს, გარნა შიშობენ დადგომად გზასა ზედა იწროსა, აღმყვანებელსა ზეცად, შთებიან ფართოსა გზასა ზედა სოფლისასა. გარნა, ძმანო, ქუეყნიერნი კეთილნი და სიამოვნებანი არა ღირან ჩუენ სიყვარულად, ხოლო გზა აღმყვანებელი ზეცად უადვილეს არს ვიდრე გზა ამის სოფლისა. მიდრეკილება სოფლისადმი და ქუეყნიერთა სიამოვნებათადმი არს ნაყოფი უგუნურებისა. სცთებიან მხოლოდ გარეგანითა ხილვითა, გარნა არა განსჭურეტენ არსებასა ნივთისასა: ხოლო თჳთ არსებასა შინა თჳსსა სოფელი და მისნი სიამოვნებანი არა ღირან ჩუენ მიდრეკილებად და სიყვარულად არცა ქრისტიანობრივისა, არცა ჩვეულებრივის კაცობრივისა გულისხმის-ყოფისამებრ მათთჳს. რაჲ არს ქუეყანა ქრისტიანობრივისა გულისხმის-ყოფისამებრ მისთჳს? ჵი ძმანო, ესე არა არს ქუეყანა იგი კურთხეული, რომელსა ზედა პირველ შექმნულს კაცსა უნდა ეცხოვრნა ნეტარებით და განშვენებულ იყო უკუდავებით; ესე არს ქუეყანა, რომელსაზედა ჭირნი და სიკუდილი შეემთხვივნეს ცოდვილს კაცსა, რომელსა ზედა სინანულითა, გარნა გვიან, ჰცნა, რომელ განშორებასა შინა ცხოვრებისაგან ღუთისა მხოლოდ სიკუდილი არს სვედრი მისი. ხმა მსჯავრისა, წარმოთქმული პირველის ცოდვილის კაცისადმი, ვითარცა ხმა საქუეყნოჲს ქუხილისა ისმა ყოველსა სივრცევლესა შინა დროთასა, და აწცა ისმის ქუეყანასა ზედა: „რამეთუ რომელსა დღესა სჭამოთ მისგან სიკუდილითა მოჰკუდეთ,, (შექ. ბ, იზ.) და სწყლავს მათ, რომელნი მიილტვიან სოფლისადი ყოვლითა გულითა თჳსითა. და ესრეთ ღირსა სოფელი ჩუენ სიყვარულად თჳსთა მოკუდავთა კეთილთა მიერ? მეორე ქრისტიანობრივი გულისხმის-ყოფა სოფლისათჳს არს იგი, რომელ სული მისი წინააღმდეგი არს ღუთისა; ვინადგან იგი ან ერთის და ან მეორეს გზით აშორებს კაცსა ღუთისაგან, კაცსა, რომელიცა ეკუთვნის ღმერთსა, ვითარცა საქმე ხელთა ღუ-

თისათა, და ვითარცა მოსყიდული ყოვლად-წმიდითა სისხლითა კრავისა უბიწოჲსა — ყოვლად-წმიდის ქრისტესისათა. ვითარ უკვე შეგვიძლიან ჩუ̂ენ ღალატობა ღუ̂თისა, ჩუ̂ენის კეთილის მყოფელისა და მიდგომა სოფლისადმი?

ამა გულის-ხმის-ყოფათამებრ იესო ქრისტე ითხოვს ჩუ̂ენგან ესრეთსა სოფლის უარის ყოფასა, რათა ჩუ̂ენ ვიყუ̂ნეთ ვითარცა სასიკუ̂დინენი (ბ კორ. დ, თ.) და მოვისწრაფიდეთ უფლისა თანა ჩუ̂ენის იერმესა მას ცხოვრებასა არა სხუ̂ა გზით, არამედ ვითარცა ესრეთნი კაცნი, რომელთათჳს ქუ̂ეყანასაზედა არა რაჲ არს. ესე ჩაავონა უფალმან ჩუ̂ენმან თჳსთა შედგომილთა, ოდესცა ჰრქუ̂ა მათ: რომელმან არა აღიღოს ჯუ̂არი თჳისი, და შემომიდგეს მე, იგი არა არს ჩემდა ღირს (მატ. ი, ლჱ).

კეთილნი სოფლისანი, რომელნიცა არა ღირს არიან ჩუ̂ენის მიდრეკილებისა და სიყუარულისა ქრისტიანობრივისა მათთჳს გულის-ხმის ყოფილებანი არა ღირან მად ჩვეულებრივისამებრცა კაცობრივისა გულის-ხმის-ყოფისა; რამეთუ ვინ არა უწყის, თუ ვითარ დაუდგრომელ არიან იგინი და მომატყუ̂ებელ? ვინ არა ხედავს, რომელ სოფელი ესე წარხდების და გულის-თქმა მისი (ა იოან. ბ, იზ). გარნა არიან კაცნი, რომელთა თუმცა სცნეს ამაოება ქუ̂ეყნიერთა კეთილთა, გარნა არა ჰბედავენ მიებად კეთილთა ზეცისათა, და წარმოიდგენენ გზასა მათდამი თითქმის განუვლელად; მაშინ როდესაც იგი არს უადვილეს ვიდრე გზა ამა სოფლისა. გზასა ზედა სოფლისასა, მოსაპოვებელად კეთილთა მისთა, ხშირად საჭირო არიან საკუთარნი ნიჭნი, არა იშვიათად მოიხმარებიან სიცბილნი, სიცრუენი, ხშირად გვაბრკოლებს შური და სიბოროტე თანა მოადგილეთა, მაშინ როდესაც მოპოებისათჳს ზეციერთა კეთილთა უსაჭიროეს არს სიწრფელე გულისა და სიწმიდე განზრახუ̂ასათა. იქა კაც-

მა უნდა იმოქმედო თჳსითა ძალითა; ხოლო აქა ღმერთი არს რომელი შეიქმს ჩჳჱნდა ნებასაცა და შეწევნასა სათნოებისათჳს (ფილიპ. ბ, იგ.); და აქა კაცმან მხოლოდ უნდა დაუმორჩილოს ძალნი თჳსნი ძალთა ღჳთისათა.

ნუ გიყჳარან უკჳჱ, ძმანო, სოფელი ესე ნუცადა რაჲ არს სოფლისა ამის, უწყოდეთ, რამეთუ რომელსა უყვარდეს სოფელი ესე, არა არს სიყვარული ღჳთისა მისთანა (ა. იოან. ბ, იე), თჳნიერ რომლისა არ შეიძლება ცხოვნებად. ნუ შეაპყრობთ გულთა თქჳჱნთა ქჳჱყანასა, უწყოდეთ, რამეთუ ჩჳჱნი მოქალაქობა ცათა შინა არს (ფილ. გ, კბ), და ცად მიმართ, ვითარცა ჭეშმარიტის თჳსის მამულისა, მიმართეთ ყოველნი თჳსნი ჭაზრნი, სურვილნი და მოქმედებანი. ამინ.

მღ. გრიგ. დამბაროვი.

სიტყჳა

აღმოყჳანებასა ზედა ნაწილთა წმიდათა შორის მამისა ჩჳჱნისა ნიკოლაოზ საკვირველ-მოქმედისა (*).

,,ვადიდებ შენ დიდო მღჳდელთ-მთავარო ნიკოლაოზ,
,,და ვადიდებთ წმიდასა ხსენებასა შენსა, რამეთუ შენ
,,ხარ მეოხი ჩჳჱნი წინაშე ქრისტე ღჳთისა ჩჳჱნისა.‘‘

ყოველნი ქრისტიანენი, დღესასწაულთა კეთილად აღმასრულე-

(*) თქმული ქ. ტფილისს თ. ორბელიანების სასახლის ეკკლესიაში, 9-სა მაისსა 1866 წ.

ბელნი ვალ-დებულ არიან, რათა განიმეორებდენ გონებასა შინა თჳსსა ძალსა და მიზეზსა დღესასწაულთასა. ამისთჳს ვითხოვ თქუენგან მსმენელნო, რათა მოაქციოთ ყურად-ღება თქუენი სამოძღურებელსა მოთხრობასა ზედა. მიზეზი დღევანდელისა ჩუენ-მიერ დიდებისა წმიდისა ნიკოლაოზისა არის აღმო-ყუანება პატიოსანთა ნაწილთა მისთა მირონ ქალაქით ბარავ ქალაქად. შემდგომ გარდაცვალებისა მისისა პატიოსანი გუამი მისი დასხმულ იქმნა მირონ ქალაქსა შინა ლუკიისასა, სადაცა აღასრულა მან ქუეყნიერი მოღუაწება სარწმუნოებისა და კეთილ-მსახურებისა. ხოლო მეფობასა ალექსი კომნინისასა 1087-სა წელსა 9 მაისსა შემდგომ 744-ის წლის გარდაცვალებისა მისისაგან გარდატანილ იქმნა ბარავ ქალაქსა შინა, რომელიცა ვიდრე მეთორმეტე საუკუნის ნახევრადმდე შეადგენდა ნაწილსა საბერძნეთისასა და იყო მმართე-ბლობასა ქუეშე ბერძენთ ეკკლესიისასა. ოდეს ურწმუნოთა მაჰმა-დიასთა დაიპყრეს ქალაქი ლიკია და უმეტეს აღმოსავლეთის მხარე საბერძნეთისა და დასწვეს და დაარღვიეს ცეცხლითა და მახვილითა ყოველნი ქალაქნი და სოფლები ეკკლესიებით და მონასტრებითურთ: მაშინ წმიდა ნიკოლაოზი გამოეცხადა ჩუენებით ერთსა კეთილ-მსა-ხურსა მღუდელსა ბარავ ქალაქისასა და აცნო, რათა გარდაიტანონ ნაწილნი მისნი მიროთ ქალაქით ბარავ ქალაქად. საკვირველი გამოცხადება ესე მღუდელმან აცნო სამღუდელოთა და მოქალაქეთა მის ქალაქისათა. მსწრაფლადვე შეკრბენ ყოველნი სამღუდელონი და ერნი და შესწირეს მადლობა ღმერთსა მინიჭებისათჳს ესე-ვითარი-სა შუამდგომელისა და დიდის დიდებითა და პატივითა გარდაიტა-ნეს საკვირველთ-მოქმედნი ნაწილნი ბარავსა შინა. აი მიზეზი, რომლისათჳსცა დღეს შეკრებულ ვართ ტაძარსა შინა სადიდებელად საკვირველთ-მოქმედის ნიკოლაოზისა.

ხოლო აწ ჩუენცა ქრისტიანენი თანამდებ ვართ, რათა ვადი-

დებდეთ და ვნატრიდეთ ყოველსა შინა ჩჳენსა მსწრაფლ შემწესა და მხურვალესა შუა-მდგომელსა. გარნა განვიხილოთ თავნი ჩჳენნი მსმენელნო! ვნატრით და ვადიდებთ მღჳდელთ-მთავარსა წმიდასა ნიკოლაოზს ვითარცა ჯერ არს? კაცი ნატრის და ადიდებს სხჳსსა მაშინ, ოდესცა კეთილ-მოქმედებითი ცხოვრება მისი ექმნება მაგა-ლითად თჳსსა ცხოვრებასა შინა და კანონნი მისნი ლამპრად წინა-მძღჳანელად. ესრეთ, ჩჳენცა აღმასრულებელთა დღევანდელისა დღესასწაულისათა არს რომლითამე სხჳთა ძალ-გვიძს რათა ვნატ-რიდეთ და ვადიდებდეთ წმიდასა ნიკოლაოზს, გარნა მხოლოდ მიბაძვითა სათნოებათა მისთათა. ვინაჲდგან სხჳათა სათნოებათა შორის იყო მისთანა უპირველესი და საფუძველი სათნოებათა მშვი-დობის-მყოფელობა, ამისთჳს განვმარტოთ მშვიდობის-მყოფელო-ბა თუ ვინ არიან მშვიდობის-მყოფელნი ანუ რა შეხვდებათ მათ: მშვიდობის-მყოფელნი არიან იგინი, რომელნიცა არავის ავნებენ, არავის შეურაცხ-ჰყოფენ, არავის შეავიწროებენ და ყოველთადმი აქჳ-სთ სიყჳარული და თავმდაბლობითი პატივისცემა, და ყოველთა თანა ჰყოფენ მშვიდობასა; მათ იციან, რომელ ღმერთი მშვიდობისა და სიყჳარულისა მშვიდობის მყოფელთა თანა დაემკვიდრების საჳ-კუნოდ; ამისთჳს არათუ არავის აღაშფოთებენ იგინი, არამედ მათ-ცა, რომელნიცა არიან აღშფოთებასა შინა, მოიყჳანენ მყუდროე-ბასა და განსვენებასა შინა, ანუ სიტყჳსაებრ წმიდის მოციქულისა პეტრესა არავის მიაგებენ ბოროტისა წილ ბოროტსა არცა გინებისა წილ გინებასა, არამედ წინა-აღმდგო-მთა აკურთხევენ (ა პეტ. 3. 9).

ესე-ვითარი მშვიდობის-მყოფელობა შეადგენს ნეტარებასა კაცი-სასა, მიანიჭებს განსვენებასა და განამდიდრებს საკმაოდ ყოვლითა კეთილობითა. თჳთ იესო ქრისტემან მიმავალმან ვნებისა და ჯჳარცმისადმი დაუტევა მოწაფეთა თჳსთა მშვიდობა, მეტყუელმან:

მშვიდობასა ჩემსა დაგიტევებ თქუენ (იოან. 14, 27); ეგრეთვე შემდგომ აღდგომისაცა პირუელად სხუა არა რაჲ აღირჩია განსადევნელად შიშისა მათისა, რომელნიცა აქუნდათ ურიათაგან, გარნა მშვიდობისა მინიჭებად მეტყველმან: მშვიდობა თქუენთანა (იოან. 14, 27). აქედგან ჩანს, რომელ ჭეშმარიტებით მშვიდობის მოყუარენი არიან ნეტარნი, ვითარცა ჰსთქუა იესო ქრისტემან: ნეტარ იყუნენ მშვიდობის მყოფელნი (იოან. 20, 19), ვინადგან იგინი შეიქმნებიან მემკვიდრედ ცისა და მპყრობელად სასუფეველისა; რამეთუ აღსრულებისათჳს მშვიდობისა ძედ ღუთისად იწოდებიან: ნეტარ იყუნენ მშვიდობის-მყოფელნი, რამეთუ იგინი ძედ ღუთისად იწოდნენ.

აჰა ქრისტიანენო, ვითარი დიდება, პატივი და ნეტარება აქუს ყოველსა მშვიდობის მოყუარესა! იგინი იქმნებიან და იწოდებიან ძედ ღუთისად. ხოლო რაჲ შეხვდების მათ, რომელნიცა განეშორებიან მშვიდობასა? იგინი დაჰკარგვენ უსასყიდლოსა საუნჯესა მას ნეტარებასა; რამეთუ რომელნიცა შეუდგებიან ბილწთა გულის-თქმათა თჳსთა, მათ სრულებით არ ექმნებათ მშვიდობა, ვინადგან მათ შორის დაიბადებიან მწუხარებანი, შფოთნი, ბრძოლანი და ლალჳანი, ვითარცა ამტკიცებს ამას მოციქული იაკობ: ვინა არიან ბრძოლანი და ლალჳანი თქუენ შორის, ანუ არა მიერვე გულის-თქმათაგან თქუენთა, რომელნი განსწყობილ არიან ასოთა შინა თქუენთა (იაკობ. 4, 1)? რამეთუ გულის-თქმათაგან დაიბადების თავის-მოყუარეობა, პატივის-მოყვარეობა და ამპარტავანება, რომელნიცა არიან სათავუძველნი უთანხმობათა შფოთთა და მკულელობათანი; ეგრეთვე მათგანვე იშობებიან მრისხანებანი და გულის-წყრომანი, რომელნიცა შესცვლიან კაცსა ესრეთ, რომელ იგი ვერღარა შეიძლებს მოთმინებასა სხვის შეცოდებათა და არცა მიითვალავს

ვედრებითსა თხოვნასა და ჭეშმარიტსა სინანულსა; ვინაჲთგან იგი აღვსებული მრისხანებითა აღიჭურვის მტერობისა-თჳს თჳთ კეთი-ლის-მყოფელთადმიცა. ესე-ვითარი კაცი შეიძლებსა იწოდებოდეს ძედ ღ̂თისად, რომელიმცა შეურაცხ-ჰყოფს სანატრელსა მას მშვიდობა-სა? არა-ოდეს; არამედ მხოლოდ მშვიდობის-მყოფელნი იწოდებიან ძედ ღ̂თისად.

და ესრეთ, მსმენელნო! ყოვლითა გულს-მოდგინებითა და მოსწრაფებითა მოვიძიოთ და დავიც̂ათ საუნჯეთა შინა სულისა ჩ̂ნისათა უძვირფასესი ნიჭი ესე ღ̂თისა, და გ̂აქ̂ნდეს მარა-დის მშვიდობა ღ̂თისა დამორჩილებითა ნებისა მისისადმი, ესრე-თითა მოძიებითა წოდებულ-ვიქმნებით ძედ ღ̂თისად, და უფალიცა ჩ̂ნი იესო ქრისტე არა უღირს იჩენს ვედრებასა და თხოვასა ჩ̂ნსა.

ხოლო შენ, წმიდაო დიდო მღ̂დელთ-მთავარო ნიკოლაოზ, ურიცხვთა ნიშებთა და სასწაულებთა მოქმედო, დაგვიცვენ და დაგვი-ფარენ ჩ̂ნ ყოვლისა ჭირისა და განსაცდელისაგან. ამინ.

მღ. ბესარიონ ზედგინიძე.

ქადაგება

დღესა სულის წმიდის მოსულისასა. (*)

დღეს წმიდა ეკკლესია დღესასწაულობს მოსულასა სულისა წმიდისასა. ორმეოცდა-მეათესა დღესა აღდგომითგან. მაცხოვარმან ჩუენმან მოუვლინა მოციქულთა თჳსთა ნუგეშინის-მცემელი სული წმიდა, ჟამსა მესამესა დილისასა, და იმავე დროსა მოციქულნი აღივსნენ სულითა წმიდითა და იტყოდნენ სხუათა და სხუათა ენათა, რომელი არა იდეს ესწავლათ მათ.-შემდგომად საკვირველად გამოჩინებისა სულისა წმიდისა ქუეყანასა ზედა, დაემკვიდრა მადლი მისი ყოველთა ქრისტეს მორწმუნეთა შორის, და არს მათ შინა თუმცა ზოგჯერ უხილავად, გარნა ნამდვილად.

ეგრეთვე ჩუენცა ყოველთა საიდუმლოსა შინა მირონისცხებისასა მივიღეთ იგივე სული წმიდა, რომელიცა მიიღეს მოციქულთა; იგივე სული არს ყოველთჳს ჩუენ შორის, და გარდამოავლენს მრჩობლსა მადლსა დღესა ამას მოსულისა თჳსისა. მაგრამ უნდა გვახსოვდეს შემდგომი. მოციქულნი მომლოდნენი სულისა წმიდისასა, იყუნენ მარადის ტაძარსა მას შინა, აქებდეს და აკურთხევდეს

(*) თქმული დროსა აოსრებისასა მკალიისაგან სიღნაღის უეზდის ყანებისა და მინდვრებისა, 23 მაისს 1865 წ. ს. მირზაანს.

ღმერთსა. ჩუენცა ქრისტიანენი მოვალენი ვართ მოვიქცეთ მოციქულთა მსგავსად, მივიდეთ ტაძრად უფლისა და გულით წმიდით ვევედრნეთ მას სახიერსა, რათა მოგვიტევნეს ცოდუანი ჩუენნი და გუყოს სადგურ სულისა წმიდისა. თუმცა ღმერთი ყოველგან არს და ყოველგან ისმენს ვედრებასა ჩუენსა, მაგრამ ეკკლესია არს საკუთარი სახლი მისი, რომლისაგან მორწმუნენი ქრისტიანენი მიიღებენ მადლსა სულისა წმიდისასა. მადლი ესე არს და იქმნების განუშორებელ ჩუენგან, უკეთუ არა განვდევნით მას ცოდვითა ჩუენითა. ხოლო ოდეს განვარისხებთ მას და განვდევნით ცოდვითა, მაშინ მართლ-მსაჯული ღმერთი მოგვივლენს ჩუენ სასჯელსაცა საქმეთა ჩუენთაებრ, როგორათაც აწ ვხედავთ მკალსა, თაგვთა, სვლიკთა და სხუათა მავნებელთა, რომელნი აღაოხრებენ ჩუენსა ყანებს და მინდვრებსა. ჩუენ დავივიწყეთ ღმერთი და წმიდა სარწმუნოება, და ამისთჳს მოგვევლინა სასჯელი ესე. უკეთუ განვეშორებით ცოდუათა და მივეახლებით ღმერთსა,იგიცა მოგვეახლება ჩუენ და ისმენს ვედრებასა და ლოცუასა ჩუენსა, რამეთუ ვითარცა წერილ-არს, ცოდვილისა არა ისმინის ღმერთმან, არამედ რომელიცა არს მოშიში უფლისა, მისი ისმინის. ჩუენ განგვიწესა ღმერთმან დღენი სადიდებელად მისა და კეთილის-საქმედ. სჯულსა წერილ-არს: ექუს დღე იქმოდე და ჰქმენ მას შინა ყოველივე საქმე შენი, საჭირო ხორციელისა ცხოვრებისათჳს; ხოლო დღე იგი მეშვიდე არს უფლისა შენისა. ესე იგი — ეს დღე შესწირე ღმერთსა, მას დღესა შინა შეავედრე სული და ხორცი ღმერთსა, ჰმადლობდე მას თუ რაჲმე კეთილი ჰქმენ ექუს დღესა შინა, ხოლო თუ ბოროტი — მოინანე და ევედრე ღმერთსა მოტევებისათჳს; ევედრე ღმერთსა, რათამცა მომავალს სამუშაკო დღეებში შეგეწეოდეს იგი, რამეთუ თჳნიერ მისა არა რაჲმე შეგიძლიან. და ესრეთ, მართლ-მადიდებელნო მსმენელნო! დღესა ამას სულის წმიდის მოხსენებისასა შევევედროთ მაცხოვარსა ჩუენსა იესო ქრისტესა

წმიდითა გულითა, რათა განაქარვოს ჩუჱნგან მოწევნილი ჩუჱნ ზედა რისხჳა სამართლად ჩუჱნთა ცოდვათათჳს; და ვეცადნეთ რათამცა მარადის გვაქუნდეს ნაყოფი სულისა წმინდისანი: სიყუა-რული, სიხარული, მშვიდობა, სულგრძელება, სიტკბოება, სახიერება, სარწმუნოება, მყუდროება, მარხჳა, მოთმინება. და ესრეთ რა ჰმოქმედებდეთ, ღმერთიც ჩუჱნ კერძო იქმნება, და ისმენს ლოცჳასა მოსავთა მისთასა. ამინ.

მღ. სიმონ ბ ე ნ ა ე ვ ი.

ჰსწავლა.

წინეთ დაფიცებისა დეპუტატთა აღმორჩეულთა სამენგრელოს სამფლობელოჲსა საზოგადოებისაგან განსარჩეველად თავადთა და აზნაურთ ღირსებისა, თქმული იზ-სა აპრილს ჩყჲვ-სა წელსა ყოვ-ლად-სამღუდელოს ეპისკოპოსის ტ ა რ ა ს ი ს ა გ ა ნ.

კეთილ-მსახურნო ქრისტიანენო!

ორნი არიან მიზეზნი დღევანდელისა ჩუჱნის შეკრებულება-სა წმიდასა ტაძარსა ამას შინა ღჳთისასა. პირუჱლი ის, ვითარმედ დღეს წმიდა ეკკლესია ვრცელის რუსეთის იმპერიისა დღესასწაუ-ლობს შობასა მისის იმპერატორებითის დიდებულებისა ყოვლად-მოწყალისა ხელმწიფისა ჩუჱნისა, იმპერატორისა ალექსანდრე ნიკო-ლაოზის ძისა, და დიდისა მთავრისა, მისის იმპერატორებითის

უმაღლესობისა ნიკოლაოზ მიხაილის ძისასა, და მუხლ-მოდრეკით აღავლენს წინაშე ღუთისა მხურვალეთა ლოცუათა, რათამცა მეოხებითა ღირსისა მამისა ჩუენისა სიმეონ სპარსისათა მიანიჭოს მისსა იმპერატორებითსა უდიდებულესობასა და სამეფოსა სახლსა მისსა მშვიდობა, სიმრთელე და მრავალი წელი; ხოლო მეორე ის, ვითარმედ განსაკუთრებით სამეგრელოს სამთავრობელო ერთად სამურზაყანოთი და სვანეთითა ჰხედავს მაღალსა მზრუნველობასა ყოვლად-მოწყალის ერთ-მთავრისასა, რომელიცა დღესა შობისა თჳსისასა განამტკიცებს აღმორჩეულობასა მათსა განსარჩეველად ღირსებისა კეთილ-შობილთა წევრთა ამა სამთავრობელოჲსათა და განხსნის მოქმედებასა აღრჩეულთა პირთასა უმახლობელესსა წინამძღუანველობასა ქუეშე ყოვლად-კეთილისა და გონიერისა განმგებლისა ჩუენისა. მე ვითარცა ერთ-მემამულე და ჭეშმარიტი მწყემსი თქუენ პირმეტყუელთა სამწყსოთა ჩემთა აწ თქუენდამი მოვაქცევ სიტყუასა, კეთილმსახურნო დეპუტატნო! და გამცნებთ, რომელ წინასწარ გახსნისა თქუენის მოქმედებისა ჯერ-არს თქუენდა მიღება ფიცისა წინაშე სიტყჳსა ღუთისა, ცხოველს-მყოფელისა ჯუარისა მისისა და სასწაულთ-აღმომაცენებელთა ხატთა, რათამცა შიშით და მრწოლით მისცეთ აღთქმა უმაღლესსა არსებასა და ცხებულსა მისსა სიმართლით მოქმედებისა-თჳს თქუენისა.-

გახსოვდესთ და ნუ დაივიწყებთ ვითარმედ თქუენ მოწოდებულ ხართ დიდისა საქმისადმი, იგულისხმეთ სიმძიმე და უაღრესობა მონდობილისა თქუენზედ საქმისა. თქუენზედ დამოკიდებულ-არს აღმოცნობა ღირსებისა და შემდგომი ხვედრი თავად—აზნაურთა სამეგრელოჲსათა, ერთგულად აღასრულეთ უმაღლესი ნება ხელმწიფისა და მთავრისა ჩუენისა სასარგებლოდ და წარსამატებელად მამულისა ჩუენისა, განსაჯეთ და განარჩიეთ ყოველი საქმე სიმართლით და პირუთნებელად, გქონდესთ მარადის სახეში საშინელი

ფიცი, რომელსაცა თქჳენ დღეს აღასრულებთ, რათამცა არცა ნათესაობამ, არცა მეგობრობამ, არცა მტერობამ, არცა ქრთამის-მოყჳარეობამ და არცა სხჳათა წინააღმდეგთა მიზეზთა არ გაიძულოსთ თქჳენ დაფარვად სიმართლისა,—არამედ მიაგებდეთ კაცად-კაცადსა ჯეროვანსა და დაიცვიდეთ მოვალეობასა თქჳენსა მიუხედველად პირთა, შესახებელად პატივისა და ღირსებისადმი მათისა. ამას ითხოვს ჩჳენგან მოციქული ქრისტესი ნეტარი პავლე, მეტყჳელი: მისცემდით უკჳე ყოველთა თანა-ნადებსა, სახარკოსა ხარკი, საზჳერესა ზჳერი, საშინელსა შიში, პატივსა პატივი. ნურა რაჲმცა ვისი-თანა-გაძს, გარნა ერთიერთარს სიყჳარული, რამეთუ რომელსა უყჳარდეს მოყჳასი თჳსი მან ჰსჯული აღასრულა, და ესრეთითა მოქმედებითა თქჳენითა სრულ-ჰყავით სარბიელი თქჳენის დაწყებადისა მოქმედებისა, რათამცა ურცხვენელად ჰსთქჳას თჳთოეულმან თქჳენგანმან მოციქულისა თანა წარმართთასა: ღვაწლი კეთილი მომიღჳაწებიეს, სრბა აღმისრულებიეს, სარწმუნოება დამიმარხავს. ამიერითგან მიმელის მე სიმართლისა იგი გვირგვინი, რომელიცა მომცეს მე უფალმან მას დღესა შინა, მართალმან მან მსაჯულმან რომელმან საუკუნოდ შეიყჳარა სიმართლე და მოიძულა უსჯულოება.—

და ესრეთ მადლი უფლისა ჩჳენისა იესო ქრისტესი,—კურთხევა ღჳთისა მამისა და ზიარება სულისა წმიდისა მოუწყვეტელად გიძღოდეს თქჳენ ახალსა სარბიელსა ზედა თქჳენისა დანიშნულებისასა და დაადგრეს თქჳენთანა უკუნისამდე. ამინ.

განზრახუა

ხსენებასა ზედა დიდისა მამისა ჩუენისა დავით გარესჯელისასა (*).

რომელი მოვალს ჩემდა და არა მოიძულოს მამა თჳსი და დედა თჳსი და ცოლი და შვილი და ძმანი და დანი და მერმე კუალად სულიცა თჳსი ვერ-ხელეწიფების მოწაფე ყოფად ჩემდა.

ესე არიან სიტყუანი უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესნი, რომელიცა თჳთ არს სიყუარული და ჩუენცა გვიბრძანებს სიყუარულსა: იყუარებოდეთ ურთიერთარს, რათა ერთობითცა ადიარებდეთ; და კუალად შეიყუარო მოყუასი შენი ვითარცა თავი თჳსი: და სხუასა ალაგსა იტყვის; რომელსა არა უყუარდეს ძმა თჳსი, იგი სიკუდილსა ზედა დადგრომილ არს და მტერად აღუდგების ღმერთსა. (1) ეგრეთვე მანვე ყოვლისა-შემძლებელმან ღმერთმან უბრძანა ერსა მას ისრაილისასა პირითა სათნოჲსა თჳსისა მოსესითა, მთასა მას სინასა: პატივ-

---

(1) მათე. 22, 38.

(*) ხსენება წმ. დავით გარესჯელისა აღესრულების ხუთშაბათს შემდგომად ამაღლებისა.

ეც მამასა შენსა და დედასა შენსა, რათა კეთილი გეყოს შენ და დღეგრძელ იყო ქუეყანასა ზედა: და თჳნიერ ყოველთა ამათ, ყოვლადსახიერი ღმერთი ბრძანებს, რათა გვიყუარდნენ მტერნიცა და ულოცავდეთ მათ.

ვითარცა ბრძანებს იგი, ქრისტიანენო! სიტყუათა მათ; რომელი მოვალს ჩემდა და არა მოიძულოს მამა თჳსი და დედა თჳსი და ცოლი და შვილი და ძმანი და დანი და მერმე კუალად სულიცა თჳსი ვერ-ხელეწიფების მოწაფე ყოფად ჩემდა: ანუ ვითარ ჯერ-არს გულისხმის-ყოფა ამათ ორთა მათ განყოფილთა საგანთა? არა . . . , სიყუარული და სიძულილი არიან ორნი განთჳსებულნი გრძნობანი; თუმცა თუალ სახილველად სრულიად არიან უადგილონი და ერთი მეორისა წინააღმდეგი: არამედ ნუ მოვლენ ამისათჳს ზრახუანი გარეშენი გონებათა შინა თქუენთა, საყუარელნო; რეცა თუ იესო ქრისტე გუამცნებს მტერობასა და სიძულვარესა იმა პირთადმი, რომელთათანაცა ჩუენ თჳთ ბუნებისა კავშირითა შეთჳსებულ ვართ მტკიცედ; ნუ იფიქრებთ, ვითომც იგი ითხოვს ჩუენგან მოძულებასა მათსა, რომელთადმიცა ჩუენ ვართ მინდობილ გულითა, და ნუ იყოფინ ჩუენდა, რათა წინააღმდეგად ვიტყოდეთ ამათ ორთა განსხუავებულთა წინა დადებათა, ვინაჲთგან ჩუენ უწყით წერილთაგან, რომელ სიყუარულსა ღუთისასა და მოყუსისასა ყოველნი წინასწარმეტყუელნი დამოკიდებულ არიან. (2)

მაშა რაღასა ჰნიშნავს მცნება, რომლითაცა ებრძანების მას ვისაცა სურს შედგომა იესო ქრისტესადმი, რათა მოიძულოს მამა თჳსი და დედა თჳსი და ცოლი და შვილი და ძმანი და დანი და მერმე კუალად სულიცა თჳსი? ნიშნავს, რომელ ერთსულობით და

(2) მათე 22. 39.

წმიდისა გულითა მოსურნჱ შედგომად იესო ქრისტესა თანამდებ არს, ანუ სილუელად დაუტევოს და მოიძაგოს თჳსი მსოფლიური ცხოვრება და თჳთ მარტოობით ეგოს შეყუარებულისა მის მიერ ღუთისათჳს; მხოლოობითად განდგეს მეუღლეობასა და უდრტვინელად ზრახუასა ღუთისადმი, ცხოვრებდეს მხოლოდ ღუთისადმი და სულისა თჳსისა ცხოვნებისა თჳს,—ანუ, უკეთუ ამისდა არა უტევებენ მრავალ სახეობითნი თანამდებობანი,—მაშინ მან უხილავად მოჰკუეთოს გულისაგან თჳსისა ყოველი საშუებელი, იცხოვროს სოფლად და არა სოფლისათჳს, განაშოროს გული თჳსი და სურვილი ყოველთა ამაოთა და არა წმიდათაგან საქმეთა და საშვებელთა, და ყოვლითა გულითა და წმიდითა სულითა შეეყოს ერთსა მხოლოდ უფალსა ჩუენსა იესო ქრისტესა, რომელიცა იგი მხოლოდ არს ჩუენდა მამაცა, დედაცა, ძმაცა და დაჲცა—ვითარ იგი თჳთცა ოდესმე, უწოდდა დედად და ძმად თჳსსა მათ, რომელნიცა ჰყოფენ ნებასა მამისა მისისა ზეცათასა. და ესე ამისათჳს, ქრისტეს მოყუარენო ძმანო, რომელ გული კაცობრივი ეგრეთ არს იწრო, ხოლო კეთილნი ქუეყანისანი ეგრეთ არიან ვრცელ და მრავალ-სახე, რომელ სიყუარული ამის უკანასკნელისა არა ვითარითამე სახით შესაძლებელ არს სიყუარულისა შორის ღუთისა შეერთებად: და ეგრეთვე ჩუენ ყოვლითავე არა ძალ—გვიძს ორთა უფალთა მონებად, რომელნიცა ურთიერთარს შორის არიან უთანხმოდ. არამედ,—ანუ ერთი შევიყუაროთ და მეორე იგი მოვიძულოთ. განისაჯეთ უკუე თავთა შორის თქუენთა ძმანო, განსაჯეთ უიჭველად, ვინა უმეტესად ღირს და თანამდებ არს, რათამცა დაიპყრას გულნი ჩუენნი,—ღმერთმან და მასთანა ჩუენმან საცხოვნებელმან საქმემან, ანუ სოფელმან ამაომან და მსწრაფლ წარმავალმან და მარადის მომატყუებელმან, რომელიცა მსგავსად წერილისა, ვითარცა იტყვის ეკკლესიასტე, არს

ამაო ამაოთა და ყოველივე ამაო? უიჭველად, უმაღლესი და უუსრულესი სახიერი ღმერთი, გამოჩენილი ჩუენდა სახედ იესო ქრისტესა ჯერ-არსმცა იყოს გულისა ჩუენისა ღმრთად და მხოლოობითად მონაწილე უკუნისამდე!

მაგალითად აღსრულებისა ამა უფლისა მცნებისასა წინა-მდებარებს და ნათობს დღეს სახსენებელი წმიდისა ამის მამისა ჩუენისა დავითისა; რომელიცა, მოკლედ ვსთქუათ, იყო მდიდართა და წარჩინებულთა მშობელთა ძე, გარნა მან მოიძაგა იგინი და შეუდგა ქრისტესა მხოლოსა, აღიღო ხულ მცირე უღელი მისი და მხოლოდ მას შეეყო და შეუდგა; ჵი ყოვლად სახიერო ღმერთო! გმადლობთ გულითა მდაბლითა უხმარნი ესე მონანი, რამეთუ მოგუმადლე ესე ვითარი მნათობი ჩუენ, რომელიცა ვიყვენით ბნელსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა!!.. ღუთისაგან გამორჩეული ესე სამამეულო ჩუენი ივერია, ოდესცა იყო აჩრდილთა ქუეშე სიკუდილისათა და აღსავსე იყო ყოვლითა ნაზორევითა კერპთათა, ღმერთმან სახიერმან არა უტევა იგი, არამედ სათნო იყო გამორჩევად სამკვიდრებელად თჳსსა და სადიდებელად მრავლითა სასწაულებითა მოქცევად, რომელმანცა მოავლინა დედა ჩუენი მოციქულთა სწორი ნინა, ემბაზი და აღმომშობელი სახელითა იესო ქრისტესითა ქართუელთა ერისა; ხოლო შემდგომ ამისა, ვითარ მცირეოდენ ჟამისა, ვინაჲდგან მოუძლურდა და უსუსურ იქმნა ქადაგებული იგი ნინას მიერ სარწმუნოება, აჰა ღმერთმან მყის სულითა წმიდითა აღძრა და გამოავლინნა შუა-მდინარით ათორმეტნი ბრწყინვალენი ვარსკულავნი მოძღურითურთ მათით და მოავლინნა ჩუენ შორის განსამტკიცებელად და დასაცუელად სარწმუნოებისა: რომელნიცა ესე ათცამეტნი განიყუნენ და დაემკვიდრნენ ქალაქთა, სოფლებთა და უვალთა კლდეთა შინა, ხოლო ერთი მათგანი მოვიდა აქა, რომლისა საფლავი აწ თუალსახილველად ჰგიეს წინაშე

ჩუჱნსა; და ესე მხეცთა სადგური უდაბნო და უვალი კლდოვანი ადგილი, ქმნა ქალაქ ვრცელ, და დაამკვიდრა მას შინა ერი მრავალი სადიდებელად ღუთისა, მრავალ-ფერნი სასწაულნი აღასრულნა, და დაჭურო ყოვლითა მოღუაწებითა, ოფლითა და ვედრებითა, და პირის-პირ ზრახვიდა ღმერთსა, იმსახურებდა ველურსა ნადირსა, რომლისაგანაცა იზრდებოდაცა იგი, და გამოადინნა წყარონი ცრემლოსანი და განამტკიცებდა სულმოკლეობასა შინა მყოფსა მოწაფესა თჳსსა ლუკიანეს, რომელიცა შექმნა დასასრულ ჭურ პატიოსან და მოღუაწე ფრიად.—ჭეშმარიტად, საყუარელნო ძმანო ქრისტიანენო! საკვირველ არს ღმერთი წმიდათა შორის თჳსთა, სიტყვისა მებრ ფსალმუნთა მგალობელისა; ხოლო ჩუჱნ, ძმანო, ესრეთ ვართ უმადლო და დაუმორჩილებელ, რომელ არა გვსურის განვიცადოთ ესე ყოველი; უწყით, ვითარ გვყუარობს ღმერთი და ძე მისი იესო ქრისტე, ვითარითა სახითა გამოგვიყუანა ხელისაგან შემჭმელისა ეშმაკისა და გვყუნა ძედ თჳსად მადლითა, და ვითარ მოგვივლინა ჩუჱნ სათნონი ღირსნი მამანი, რომელთაგანი ერთი ჩუჱნ მიერ გარემოცულ არს დღეს, რომლისადმიცა მისულად და ამბორებად არა გვიტევებენ უღირსებანი და ცოდუანი ჩუჱნნი მრავალნი; არამედ, ყოველნი შემოკრებილნი სიყუარულითა და სასოებითა ტაძარსა ამას შინა პატივის საცემელად და შესავედრებელად ღირსისა მამისა ჩუჱნისა დავითისადმი, მოვედით და ვეამბოროთ და შევრაცხოთ თავნი თჳსნი არა რად და ვევედრნეთ ღმერთსა, რათა მეოხებითა მისითა დაგვადგინოს ყოველსა გზასა სიმართლისასა და კეთილსა საქმესა ზედა და არღარა შევსძინოთ მერმე ცოდუასა ზედა ცოდუა, რათა არა სრულიად განვარისხოთ ყოვლად-სახიერი ღმერთი. და ესრეთ, ძმანო, აღმასრულებელნო წმიდისა ამის დღესასწაულისანო, მოვედით მიუდრეკელითა მონებითა და ვმადლობდეთ ღმერთსა მომწოდებელსა ჩუჱნსა

დღესასწაულობად ხსენებისა ღირსისა მამისა ჩჳჱნისა დავითისა, და ამას წმიდასა შეუვრდეთ ვედრებითა და უღაღადოთ: შჳა მდინარით აღმოხედ გარსკვლავი ყოვლად-ბრწყინვალე და მოიწიე უდაბნოდ გარესჯად და მიერ მოსვლითა შენითა ვითარცა ნერგთაგან წმიდათა, ხცენდებიან ნერგნი სიტყვიერნი, რომელთა თჳს ოხასა ნუ დაასცადებ დავით სანატრელო (3) უკუნითი უკუნისამდე.

ივანე ბერძენოვი.

შესანიშნავი მოქცევა ფრანგთა სარწმუნოებისაგან მართ-მადიდებელს სარწმუნოებაზედ.

ვილნის გუბერნიაში და უეზდში (რუსეთში), 20-სა მარტსა ამა 1866 წ. კვირა დღეს, ბზობას შემდგომად წირვისა გამოვიდა ერთი ფრანგის მღჳდელი კათედრაზედ, და დაუწყო ქადაგება თავის მრევლსა, იმ ჟამად ეკკლესიაში მყოფსა. ამ ქადაგებაში განიხილა მან მოკლედ ისტორია ქრისტეს ეკკლესიისა იესო ქრისტეთგან ვიდრე აქამომდე, და ბოლოს გამოიყჳანა ის აზრი, რომ ერთი მხოლოდ ჭეშმარიტი, წმიდა და ყოვლითურთ თანახმა ქრისტეს და მისი მოციქულების სწავლისა-ეკკლესია არის ეკკლესია მართლ-მადიდებელთაო, რომლისათანა შეერთება მსურს მეცაო; ამისთჳს ვისაც გნებავს და ჭეშმარიტების ცნობა შეგიძლიანთ მე

---

(3) კონდაკი ღირსისა.

შემომიდგებით, ვითარცა თქუენსა სულიერსა მწყემსსა და მომღუა-რსაო. ამ სიტყუების და მაგალითის ძალით მოიქცნენ ფრანგობი-საგან მართლ-მადიდებელს სარწმუნოებაზედ ათას-სამასი სულნი, თუმცა ზოგნი მათგანნი ადრევე იყუნენ მომზადებულნი ჩუენი სარწმუნოების მისაღებლად. თჳთ ეს მღუდელი მივიდა ვილნაში (იმ გუბერნიის პირველს ქალაქში) და იქ 25-ს მარტსა, სამების მონასტერში მიიღო მართლ-მადიდებლობა კანონიერი წესით. აღდგომა დღეს მან აღასრულა მართლ-მადიდებელი წირუა თავის ეკკლესიაში, რომელიცა ამიერითგან შეიქმნა მართლ-მადიდებელთ ეკკლესიად და სამრევლოდ. გულს-მოდგინედ წამკითხველი ამ სასია-მოვნო ამბავისა, ჭეშმარიტი მართლ-მადიდებელი, უეჭველად, წარმო-სთქუამს გულით და პირით: „აცხოვნე, ღმერთო, ერი შენი . . . და აღამაღლე რქა ქრისტიანეთა მართლ-მადიდებელთა!,,

---

ხსოვნა ღუთისა ჟამსა მწუხარებისასა.

ახ! ღმერთო ჩემო, რა არ მინახავს,
რამდენი რამე გულს დამიმარხავს?!
რის მიზეზითა მე გული მეწვის,
ეხლაც შენს მეტმა არავინ იცის.
მაგრამ უმეტეს გული შენ გმადლობს,
ამისა გამო ღუთაება მწყალობს.
სად არ მინახავს ჯუარი ბოროტი,
დარდი მქონია. ურიცხუად მეტი?!
ვითარცა ლხინში, ეგრეთცა ჭირში,

შენ გიშველის ჩემს გასაჭირში.
რომელიც რომა გახსენებს წმიდად,-
რაც სურს მიიღებს ის ჭეშმარიტად.
მაგრამ ზოგ-ერთსა არ აგონდები,
თუ მას შენ დიდათ არა სჭირდები.
ან ავათ გახდეს, და ან შეწუხდეს,
მწუხარეს გულით შემოგბღავოდეს:
,, ღმერთო მიშველე., და მომარჩინე,
,, ამ ტანჯვისაგან გადამარჩინე.“
თუ არ უმისოთ, არც კი გახსენებს,
თითქმის სრულებით შენ დაგივიწყებს.
რომ მუდამ იყოს ის განცხრომაში,
არც კი გახსენებს თავისა ყამში.
მაშ ღმერთი მას კაცს რათ შეეწევა,
ვგონებ ძალიცა გამოელევა?!..

გიორგი იანქოვი.

ჯილდონი სასულიერო პირთა, საქართჳელოს ექსარხოსის უწყებაში მყოფთა.

ექსარხოსის კანცელარია აცნობებს ამა მაისის 24, №1906-ითა ‘‘სასულიერო მახარებლის,, რედაქციასა, რომელ შუამდგომელობითა უწმიდესის სინოდისათა ყოვლად-უმოწყალესად დაჯილდოე-

ბულ იქმნენ შემდგომნი სასულიერო პირნი საქართჳელოს ექსარ-ხოსის უწყებაში მყოფნი:

I. საქართჳელოს ეპარხიაში.

მესამე ხარისხის წმიდის ვლადიმირის ორდენითა: ტფილი-სის ფერისცჳალების მონასტრის წინამძღჳარი არხიმანდრიტი ვიკტორინი.

მეორე ხარისხის წმიდის ანნას ორდენითა საიმპერატორო კარონითურთ: ქჳაბთახევის მონასტრის წინამძღჳარი არხიმანდრიტი ტარასი და განმგებელი ოსეთის პრიხოდებისა არხიმანდრიტი იოსებ.

მეორე ხარისხის წმიდის ანნას ორდენითა: ტფილისის მთაწმი-დის ეკკლესიის დეკანოზი იოსებ გრიგორიევი.

სინოდის გულის ჯჳარითა: გორის უეზდის სოფლის ბეშუეთის მღჳდელი ანდრია ოქროპირიძე.

კამილავკებითა: ტფილისის სასაფლაოს პეტრე-პავლეს ეკკლესიის მღჳდელი ბესარიონ სამადალოვი, გორის უეზდის სოფლის კავთისხევის მღჳდელი სიმონ შატბეროვი, თელავის მიმინების ეკკლესიის მღჳდელი დიმიტრი მექანაროვი და სამურ-ზაყანოს საბერის პრიხოდის მღჳდელი იოანე ჭარაია.

სკუფიებითა: ტფილისის უეზდის სოფლის ანანურის მღჳ-დელი იერონიმე სამაგელოვი, ამავე უეზდის სოფლის აშის მღჳდელი გიორგი დაფქვიევი, ამავე უეზდის სოფლის ენაგე-თის მღჳდელი გრიგორი ზაზარიევი, ამავე უეზდის სოფლის ჭოპორტის მღჳდელი თეოდორე იოსებაძე. თელავის უეზდის

სოფლის უკარულის მღუდელი ნიკოლოზ ხუციევი, ამავე უეზდის და სოფლის მღუდელი იაკობ მათიკოვი, ამავე უეზდის სოფლის თიანეთის მღუდელი იოსებ ჩიკვაიძე, ამავე უეზდის სოფლის ვარდისუბნის მღუდელი ზაქარია მთვარელოვი, გორის უეზდის სოფლის ჯავის მღუდელი იოანე ინაევი, ამავე უეზდის სოფლის ნიჩბისის მღუდელი იოანე იაევი, სიღნაღის უეზდის სოფლის კოდაღის მღუდელი ქრისტესია ასათიანი, ამავე უეზდის სოფლის საქობოს მღუდელი დავით იაევი, ამავე უეზ-დის სოფლის გურჯაანის მღუდელი დიმიტრი ქიტუევი, სადო-ნის ოსეთის პრიხოდის მღუდელი ხარიტონ ინიევი, ჭვრივის ოსეთის პრისოდის მღუდელი გიორგი ინდუევი, და ქ. უბის მღუდელი სერგი რემიზოვი.

ენქერით: ტფილისის კუკიის წმ. ნიკოლაოზის ეკკლე-სიის დეკანოზი იოანე იმნაძე.

კურთხევა უწმიდესის სინოდისაგან: მღუდელ-მონაზონო-ბის ვაკანციაზედ მყოფს ტფილისის ფერისცვალების მონასტერში არხიმანდრიტს დიონისეს, გორის უეზდის სოფლის ჭალის მღუდელს იონათან პარკაძეს, ამავე უეზდის სოფლის იტრიის მღუდელს ევსტათი ნებიერიძეს, ტფილისის უეზდის სოფლის სანთის მღუდელს იოანე კარიაკოვს, თელავის უეზდის ზემო-ხოდაშნის მღუდელს გრიგორი ლომკაცოვს, სიღნაღის უეზდის სოფლის ანაგის მღუდელს ზაქარია სინჯიევს, ოქუმის სამურზა-ყანოს პრისოდის მღუდელს იესე კეკელოვს, და რასხინის სამურ-ზაყანის პრისოდის მღუდელს თეოდორე ცხაკაიას.

II. იმერეთის ეპარხიაში.

გამილავებითა: ქუთაისის საკათედრო სობოროს

მღუდელი იოანე გამრეკელოვი, და ქ. ქუთაისის მთავარ-ანგელოსის ეკკლესიის მღუდელი სიმონ მიქიევი.

სკუფიებითა: ქუთაისის უეზდის დაბის ხონის წმიდის გიორგის სობოროს მღუდლები: ბესარიონ ჩხენკელი და ლუკა ბასტაძე, შორაპნის უეზდის სოფლის საქაროს მღუდელი გიორგი საყვარელიძე, და ახალციხის უეზდის სოფლის ტოლოშის მღუდელი ვასილი მურვანოვი.

III. სამეგრელოს ეპარხიაში.

კამილავკებითა: მარტვილის საკათედრო სობოროს დეკანოზი ლუკა გაწერელია, და სოფლის ალავერტის მღუდელი ნიკოლოზ ასვლედიანი.

სკუფიებითა: გურჯემის მთავარ-ანგელოსის ეკკლესიის მღუდელი ბესარიონ ხუხუნია, და კირცხის წმიდის გიორგის ეკკლესიის მღუდელი თომა გოშუა.

არხიმანდრიტობის ხარისხითა: წინამძღუარი ხაიშის მონასტრისა იღუმენი კირილე.

იღუმენობის ხარისხითა: წინამძღუარი თეკლათის მონასტრისა მღუდელ-მონაზონი ბენიამენ, და წინამძღუარი ცაგერის მონასტრისა მღუდელ-მონაზონი ბესარიონ.

კურთხევა უწმიდესის სინოდისაგან: წინამძღუარს მარტვილის სობოროზედ ზედმიწერილის ეკკლესიის იღუმენს იოანეს.

გასწორება სტამბის შეცთომილებისა.

აპრილის წიგნში, მ. არხიმანდრიტის ტ ა რ ა ს ი ს ლექსებში (ფსალმუნი გ, მუხლი მესამე, ბოლოს) არის დაბეჭდილი: არ გაქვს სულის ცხოვრება ქშენის; — უნდა იყოს ესრეთ: არ გვაქჳს ცხოვრება სულის ქშენისა.

Посланія Патріарха Досиѳея въ Грузію.

(Окончаніе.)

III.

СВѢТЛѢЙШІЙ, СЛАВНѢЙШІЙ И ОСМОТРИТЕЛЬНѢЙШІЙ ВЛАДѢТЕЛЬ ГОСПОДИНЪ ЦАРЬ ВАХТАНГЪ (35), ВО СВ. ДУХѢ. . . . . и проч.

. . . .

Если игуменъ пойдетъ по всей Иверіи за сборомъ для монастыря, то да не путешествуетъ какъ архіепископъ и каѳоликосъ, но какъ игуменъ; да не злоупотребляетъ расходами, но пусть ведетъ себя скромно: тогда христіане будутъ уважать его и станутъ подавать ему,—кто много, кто мало, на содержаніе монастыря. Наипаче высокомѣріе и расточительность игуменовъ причинили много зла монастырю; и вотъ уже 37 лѣтъ мы заботимся объ исправленіи его; да не только мы, а и отцы и праотцы ваши, со времени блаженнаго Дометія каѳоликоса, старались освободить монастырь отъ долговъ и едва могли, въ теченіи 50 лѣтъ, доставить ему эту свободу; и теперь нужно намъ и вамъ вмѣстѣ быть внимательными къ монастырю, да не задолжаетъ онъ въ другой разъ, потому что уже не избавиться ему болѣе отъ долговъ и проч . . . . Архимандритъ кvръ-Сергій пусть идетъ въ Кахетію къ Абаризену (36) и въ Нижнюю Иверію, какъ мы приказали ему,

(35) Царъ Вахтангъ VI карталинскій (1703—1724).

(36) Это Назаръ Али-Ханъ, т. е. Ираклій I (въ Кахетіи, 1703—1710).

для раздаянія св. мѵра (37), которымъ мы снабдили его, и для утѣшенія въ Нижней Иверіи друзей въ постигшемъ ихъ несчастіи. . . . .

. . . . . Съ тѣхъ поръ, какъ мы ѣздили туда и какъ находятся тамъ отцы св. Гроба, много добра сдѣлано въ Иверіи, и доселѣ дѣлается оное. Поелику же оно извѣстно, то мы и не описываемъ его теперь подробно.

. . . . (Далѣе, патріархъ просилъ у Вахтанга какого-нибудь дома для святогробцевъ и нѣсколько свободныхъ служителей).

. . . . Приходилъ въ Іерусалимъ каѳоликосъ кѵръ-Дометій (38) и отцы приняли его какъ ангела Божія; заболѣлъ онъ и за нимъ ухаживали. . . . .

Свѣтлѣйшій царь кѵръ Вахтангъ! Ты вопрошаешь и требуешь наставленія: — „поелику-де Персидскій шахъ „отвсюду требуетъ себѣ Христіанъ, и беретъ и обраща- „етъ ихъ въ свою вѣру, посему набираю и отсылаю ихъ „и я; иначе и быть не можетъ, потому что *именно* такой „дани шахъ требуетъ съ Иверіи; и если не послать ему „многихъ, то возгорятся войны, и подвергнутся опасности „уже всѣ Христіане Иверіи.“ Таковъ твой *вопросъ!*—А требуешь ты какого либо канона (эпитиміи), дабы не остаться въ грѣхахъ предъ Богомъ.

---

(37) По недостатку матеріяловъ для варенія мѵра, оно доставлялось въ Грузію патріархами Восточными, а въ 1769 году въ первый разъ привезено и изъ Россіи, чрезъ посредство отправившагося въ Москву Аѳанасія митрополита Тифлисскаго.

(38) Дометій II съ 1660 по 1675 годъ.

Отвѣтъ нашъ таковъ! Поелику уже невозможно не давать сей подати, то нужно тебѣ дѣлать два дѣла: одно, чтобы не погрѣшать, а другое,—принять эпитимію. Первое дѣло: набирай и отсылай Христіанъ сколько можно менѣе; т. е. изъ желанія казаться усерднымъ, не увеличивай числа рабовъ, и не предавай Христіанъ въ руки нечестивыхъ. Поелику ты набираешь и отправляешь ихъ по неотложному обычаю, то не присоединяй къ тому своего рвенія. А если прекратитъ сей обычай твоя знаменитость, то возстановитъ его другой. Посылаешь ты лишнихъ? Явно, что ты дѣлаешь это по своему произволу, что̀ грѣшно смертельно. Ибо ты чадо Христа берешь изъ объятій Его и предаешь въ руки діавола. Итакъ смотри, не давай больше того числа, какое требуется. Второе дѣло: какъ бы ни отдавались Христіане, все же тутъ есть грѣхъ; посему-то св. Отцы налагаютъ эпитимію не только за добровольное убійство, но и заневольное. Итакъ ты хорошо поступилъ, золотой мой, что потребовалъ канона. Канонъ же двоякъ. Первый: какъ въ В. Завѣтѣ Давидъ, Соломонъ, Езекія, Іосія и самъ Моvсей именовались царями и архіереями; такъ и въ Новозавѣтной церкви Константинъ Великій и нѣкоторые другіе самодержцы, ревнители благочестія, называются царями и еще равно-апостольными. Отсюда мы заключаемъ, что и каждый гражданскій правитель-Христіанинъ долженъ быть царемъ и архіереемъ. Онъ царь, когда управляетъ гражданскими дѣлами правосудно, разбираетъ права, бережется отъ хищеній и любостяжаній, и отъ несправедливыхъ смертей . . . .

и пр. и пр. Онъ архіерей, когда въ дѣлахъ церковныхъ помогаетъ архіереямъ, священникамъ и монахамъ, препятствуетъ имъ вмѣшиваеться въ дѣла гражданскія, побуждаетъ ихъ имѣть попеченіе о церквахъ и Христіанахъ, столовать, спать и ѣздить верхомъ, какъ прилично епископамъ, а не боярамъ, т. е. по мірски, а мірянамъ запрещаетъ продавать Христіанъ, брить покойникамъ усы, бороды и брови, обувать ихъ въ постоли и оплакивать, какъ Еллиновъ.—Второй канонъ: храни церковь отъ волковъ, или, отъ антихристовъ-еретиковъ, и особенно предвидь злоухищреніе ихъ и заблаговременно уклонись отъ собесѣдованія съ ними, и не люби ихъ: какъ это дѣлали древніе самодержцы и Иверскіе владѣтели и цари, и за то были почтены въ настоящемъ вѣкѣ, и прославляются въ будущемъ. . . . . .

. . . . . Позаботься и о третьемъ: изгони Латинскихъ священниковъ изъ Тифлиса. Армяне, каковы бы они ни были, смотрятъ только свои дѣла; и православные не имѣютъ никакого стѣсненія отъ нихъ . . . . . . Ересь Армянъ гораздо сноснѣе ересей папскихъ. . . . а Латины достойны ненависти и отверженія, во первыхъ потому, что они искушаютъ Армянъ, вашихъ подданныхъ, раздѣляютъ ихъ надвое и причиняютъ симъ несчастнымъ много зла; во вторыхъ потому, что они суть навѣтники на православныхъ и пишутъ въ Римъ, будто они владѣтелей и большое чиcло христіанъ сдѣлали Латинами, и такимъ образомъ клевещутъ на Церковь; при томъ они знаютъ мірскую мудрость и обманываютъ людей красными

словами, ложно изъясняя Св. Писаніе и превратно толкуя св. Отцевъ: такъ, они сдѣлали папистомъ Парзима (39), и онъ, еслибы возможно было, надѣлъ бы на голову и шляпу;

---

(39) Барзимъ изъ неизвѣстнаго нынѣ рода. Въ это время принялъ католичество и извѣстный лексикографъ Савва (საბა) Орбеліани,—ѣздившій и въ Римъ.—По примѣру Саввы является измѣнникомъ православія и князь Іоаннъ изъ того же рода, въ завѣщаніи его, подписанномъ передъ смертію 2 декабря 1779 года (имѣющемся въ моихъ рукописяхъ), утвержденномъ чернильною печатію Римской въ Тифлисѣ церкви, подписомъ капуцина Андрея и засвидѣтельствованномъ 5 марта 1820 года, N 75, въ Грузинской Экспедиціи суда и расправы. Изъ этого акта видно, что онъ былъ главный судья при дворѣ (მდივანბეგი) и сынъ Луарсаба сардаря, и что жена его княгиня Анна (ანახანუმ) также была католичка и что вручаетъ послѣ себя попеченіе о себѣ и женѣ своей духовному своему отцу (სულიერის საქმის ვექილსა), главному патеру Доминику.—Прочія свѣдѣнія, заключающіяся въ актѣ слѣдующія:

1) Каихосро сардарь былъ дѣдъ Давида сардаря, оставшійся послѣ смерти отца въ утробѣ матери четырехъ-мѣсячнымъ. Онъ былъ племянникъ „отъ брата (ძმის წული მამის-ჩემისა) моего отца“ Рожденный на свѣтъ, лишился и матери, и отецъ мой этого Каихосро воспиталъ и женилъ.

2) По завѣщанію все свое имущество оставляетъ Давиду сардарю гофмейстеру (სარდალს-სალთხუცესა) и Николаю и изъ уваженія къ царевнѣ Тамари, дочери царя Ираклія.—Половина, пишетъ онъ, отъ имѣнія дяди моего Отара, Манучара и Ревaза принадлежала и мнѣ, а половина Давиду сардарю, но и отъ этого отказываюсь.—Да дадутъ моему духовнику средства для приличнаго моего погребенія. Если и дочери моей единственной дадутъ что нибудь, будетъ хорошо и она сама можетъ быть семейно, какъ сестра къ брату, полезна (და დაძმურად გამოგადგება).

въ третьихъ потому, что это зло не есть давнее, а ошибка вашего дѣда, который далъ имъ церкви; и вамъ слѣдуетъ поправить его проступокъ, дабы избавить его отъ вѣчнаго суда; въ четвертыхъ потому, что его высочество царь Георгій (40) заповѣдалъ намъ это и только сказалъ, что сперва онъ уничтожитъ долгъ Креста, т. е. освободитъ отъ долга монастырь Крестный, а потомъ отдастъ церкви, какія имѣютъ Латины, именно: находящуюся въ Тифлисѣ отдастъ игумену Крестному, а находящуюся въ Кори (41) Армянамъ, и Латинскихъ монаховъ изгонитъ изъ Карталиніи, да освободится міръ отъ золъ ихъ. Пусть исполнитъ все это свѣтлость твоя; и простятся грѣхи твои одинъ за другимъ,—всѣ, всѣ, поелику тебѣ данъ канонъ полный. Мы позаботились о вашихъ монастыряхъ и уплатили долги ихъ. Теперь уже 37 лѣтъ, какъ мы трудимся, т. е. со времени Дометія каѳоликоса, и за то просимъ отъ лица вашего только одной милости: отберите церкви отъ Латинскихъ монаховъ и удалите ихъ отъ себя. Латины домогались въ Іерусалимѣ купить монастырь Креста у Агарянъ. Они во

---

3) Іосифу Коркоти-швили (კორკოტიშვილი) долженъ я 40 р. и эти деньги или ему или его близкимъ родственникамъ должны быть уплачены.—Не разумѣетъ ли онъ Іосифа епископа Манглисскаго? (См. Описаніе г. Тифлиса стр. 160...)

(40) Георгій X ум. въ 1605 году.

(41) Гори (გორი)—городъ въ Карталиніи. И эта церковь и другая въ Тифлисѣ отобраны отъ Католиковъ уже въ 1765 году царемъ Теймуразомъ II, въ слѣдствіе смутъ отъ Капуциновъ въ краѣ. Подробности и въ моей Ист. Груз. Церкви, стр. 127.

всей Франкіи не позволяютъ ни одному православному священнику литургисать, еже ли онъ не будетъ воспоминать папу: почему же они священно-дѣйствуютъ въ Карталиніи и поминаютъ папу, а не каѳоликоса? изгоните оттуда Латинскихъ монаховъ. . . . . .

. . . . . . Эти . . . . . . —паписты и даже . . . . . , которые одного нечистаго и грѣшнаго человѣка называютъ вторымъ на землѣ Богомъ, погубили царство православныхъ; они усилили Агарянъ; они навѣтуютъ на православныхъ въ Польшѣ, на Островахъ и во всемъ мірѣ. — . . . . они для насъ хуже Агарянъ.

1706 года,
въ іюнѣ.

IV.

ГРАМАТА

О

МОНАСТЫРѢ СВЯТАГО КРЕСТА.

Очень хорошо извѣстно любви вашей, въ какомъ состояніи находились Иверскіе монастыри въ Іерусалимѣ. Они едва не разрушились до основаній, будучи столько лѣтъ заперты. Какой монахъ, или міряninъ, изъ Иверійцевъ, приходилъ въ Іерусалимъ, Турки заключали его въ башню и требовали отъ него денегъ; имѣнія Крестнаго монастыря они захватили и обратили въ свою собственность; изъ игуменовъ Крестныхъ Гавріила убили, Іосифъ бѣжалъ ночью изъ Іерусалима (42), а Мелетій столько лѣтъ содержался въ темницѣ. Латины и Армяне намѣревались купить сіи монастыри и сдѣлать ихъ собственны-

(42) Онъ былъ епископомъ въ Тенедосѣ, гдѣ томился въ заточеніи католикосъ-патріархъ Грузинскій Дометій, — и скончался тамъ же. Объ этомъ всѣ подробности, найденныя мною въ С. П. Б. Сунод. архивѣ (дѣло 1755 года N 350), напечатаны въ изданной мною съ примѣчаніями книгѣ Тимоѳея,—Путешествіе по Востоку (Тифл. 1852, стр. 30), по приказанію свѣтлѣйшаго князя М. С. Воронцова.

ми; и уже кто бы могъ вырвать ихъ изъ рукъ ихъ? Тогда мы, видя столь великое зло и столь великое безчестіе, которое пало бы на весь родъ православныхъ и преимущественно на Иверійцевъ, собрались въ путь по милости Божіей, и не смотря на нездоровье свое и на нужды св. Гроба, оставили все и одинокіе пришли въ Иверію, терпя то жаръ, то холодъ. Наконецъ съ помощію Божіею устроили слѣдующее: 1) монастыри Иверскіе освободили отъ долга; 2) уплачиваемъ проценты ихъ; 3) по судебному рѣшенію высвободили имѣнія ихъ; 4) эти монастыри столько лѣтъ были затворены, а теперь въ нихъ совершается Богослуженіе; 5) книги Иверскія, бывшія добычею мышей, мы бережемъ, какъ свои; 6) въ монастырѣ Крестномъ существуетъ, по одному имени, мечеть, за которую Иверійцы, уплачивая частные джеремеды (43), нажили большой долгъ; а мы освободили его отъ долга, уплативъ 1500 $\frac{\text{піастровъ}}{\text{грошей}}$ и выхлопотали хаттишерифъ, чтобы Турки впредь не дѣлали никакихъ слѣдствій и никакой расправы касательно этой мечети; а это стоило намъ болѣе 2000 $\frac{\text{піастровъ}}{\text{грошей}}$ (7, 8,—рѣчь идетъ о должникахъ); 9) мы обновили Иверскіе монастыри безъ помощи Иверійцевъ, построивъ новыя стѣны и келліи; 10) залоги, данные Туркамъ, мы взяли по уплатѣ долга, а утварь монастыря Крестнаго, присланную каѳоликосомъ кѵръ-Николаемъ и о. Сергіемъ, хранимъ отдѣльно; 11) по причинѣ войнъ

(43) Пошлины за право пользованія.

христіане не ходятъ въ Іерусалимъ, но мы въ долгъ поддерживаемъ монастыри Креста. 12) Послѣ того, какъ мы отправились оттуда и прибыли сюда, игумены Крестные наживаютъ деньги и отъ милостыни и отъ деревень Креста, а въ Іерусалимъ не шлютъ ни гроша; и мы молчимъ.

Далѣе говоритъ, что поселяне Иверскіе приходятъ въ Іерусалимъ и требуютъ пищи себѣ и корма лошадямъ своимъ, и что впредь отъ святаго Гроба не будутъ давать имъ хлѣбнаго содержанія. Ибо монастырь Креста, прежде питая ихъ своимъ иждивеніемъ, задолжалъ 94,000 $\frac{\text{піастровъ}}{\text{грошей}}$ и уже мы приняли на себя этотъ долгъ. Наконецъ патріархъ проситъ Иверійцевъ уплатить всѣ долги.

Дана въ Адріанополѣ, въ лѣто 1699-е, въ мѣсяцѣ мартѣ.

V.

Мѣрность наша объявляетъ настоящею патріаршею граматою, что такъ какъ пречестный монастырь честнаго и животворящаго Креста, находящійся въ Іерусалимѣ и издревле данный Богомъ Христолюбивымъ Иверійцамъ, отъ обстоятельствъ времени, впалъ въ столь тяжкій долгъ, что отцы Иверійскіе покинули его; и такъ какъ монастыри, Крестный и всѣ прочіе, принадлежащіе Иверійцамъ, на-

ходились въ запустѣніи около 40 лѣтъ, и едва не пришли въ конечное раззореніе, притомъ Латины и Армяне хотѣли выкупить ихъ у заимодавцевъ Агарянъ: то по манію Божію мы трое, во имя святой Троицы, именно его высочество царь Куръ-Георгій, светлѣйшій братъ его Мирза куръ-Леванъ, и я, мы согласились поправить сіе дѣло на такомъ условіи, что наши будутъ труды, а ихъ свѣтлости дадутъ деньги. Итакъ мы, одни, отправились въ Иверію и трудились всячески, ихъ же свѣтлости пожертвовали нѣсколько денегъ на уплату долга, и при большихъ трудахъ, какъ сказано, мы освободили монастыри и поправили ихъ, уплативъ долгъ, благоволеніемъ Божіимъ, а деньги, которыя, по условію, должны были дать намъ ихъ свѣтлости для уравненія и совершенной уплаты долга Честнаго Креста, мы получили отъ нихъ стойныя и сполна, и нечего намъ болѣе требовать отъ ихъ свѣтлостей, даже ни одного овола. Еще: поелику денегъ, полученныхъ нами по условію, не достало на уплату долга; то и мы дополнили ихъ, частію деньгами, частію вещами св. Гроба, и такимъ образомъ долгъ былъ уплаченъ. Еще: имѣнія Крестнаго монастыря захватили было сосѣдніе Агаряне; но мы выхлопотали судебные приказы и высвободили ихъ, да будутъ монастырскими по прежнему. Еще: по наважденію нѣкоторыхъ людей, говорившихъ, что внутри монастыря была мечеть, кадіи ежегодно брали съ насъ много пунговъ (*) денегъ, даже послѣ того, какъ мы уплатили

(*) Въ каждомъ пунгѣ считается 500 піастровъ.

монастырскіе долги; но, по милости Божіей, мы постарались и исходатайствовали хаттишерифъ и избавили монастырь отъ этой тяжести. Еще: какъ Крестный монастырь, такъ и прочія обители Иверійцевъ, какія находятся въ святомъ Іерусалимѣ, отъ долговременности обветшали и пришли почти въ разрушеніе; но мы, по силамъ нашимъ, возобновили ихъ, покрыли, и еще до сихъ поръ подновляемъ, и израсходовали на нихъ столько пунговъ денегъ. Еще: Крестный монастырь издерживается на Арабовъ, и весьма много—въ настоящіе трудные годы, а доходъ его оченъ малъ; посему излишки израсходовали мы изъ казны Патріархіи. Еще: заимодавцы Агаряне хотя и удовлетворены, но многіе изъ нихъ, имѣя двойные ходжеты и тайные векселя, дѣлали новые давады и требовали новыхъ денегъ: таковыхъ и понынѣ еще много, и мы ежедневно расплачиваемся съ ними. Всѣ эти расходы, которые сдѣлала Патріархія, простираются уже за 30 пунговъ аслановъ. Поелику же всѣ они пожертвованы Христіанами-Греками (даръ добрый! ибо братья помогли братьямъ), посему мы не только не требуемъ отъ Иверійцевъ въ пополненіе ихъ ни много, ни мало, но еще возвращаемъ имъ какъ монастырь Честнаго Креста, такъ и прочіе, какъ-то: Святаго Николая, Свв. Ѳеодоровъ, Св. Василія, Св. Анны и Св. Георгія Еврейскаго (*), безъ долговъ и свободные во всѣхъ отношеніяхъ; и ни мы сами, ни послѣ насъ святѣйшіе патріархи св. града Іерусалима, ни всѣ отцы и намѣстники всесвятаго Гроба, не будемъ требовать съ Иверійцевъ денегъ

(*) Въ Еврейской части Іерусалима.

ни много, ни мало, ни въ замѣнъ тѣхъ, кои мы дали на уплату долговъ и процентовъ, ни въ счетъ тѣхъ, кои мы пожертвовали на обновленія, на ходжеты, на приказы, на хаттишерифы и на другіе разные расходы; но да будутъ монастыри ихъ свободны отъ всякаго домогательства, отъ всякаго долга и всякой докуки, и да будутъ въ нихъ дѣйствительными и полными хозяевами Христолюбивые Иверійцы. А когда Богъ благоволитъ, и изъ Иверіи придетъ игуменъ, тогда онъ пусть приметъ въ свою власть всѣ монастыри по прежнему; только пусть соображаетъ расходы съ приходами, дабы не ввести ихъ въ долги и не подвергнуть вторичной опасности. Если же не будетъ у него доходовъ на содержаніе монастырей, въ такомъ случаѣ да управляютъ ими отцы Греки по долгу христіанскому, какой имѣетъ одна Церковь въ отношеніи къ другой Церкви, и преимущественно Св. Гробъ, который есть общая Церковь, общая матерь и общее прибѣжище всѣхъ православныхъ. Если игуменъ Крестный соберетъ милостыню въ Иверіи, то пусть посылаетъ ее въ Іерусалимъ ежегодно; а когда не достанетъ ея на издержки, тогда остальное пусть даютъ на содержаніе монастыря Греки. Если же придутъ отцы Иверскіе на жительство въ монастырѣ, то слѣдуетъ содержать ихъ и воздавать имъ честь и отъ монастыря и отъ Патріархіи. Равнымъ образомъ, сколько бы Иверійцевъ ни пришло на поклоненіе Св. Гробу, никто изъ нихъ да не требуетъ изъ Патріархіи содержанія, или займа, или подарковъ: пусть сами себя содержатъ. Когда же отцы Греки придутъ въ Иверію, да имѣютъ

позволеніе собирать милостыню для Патріархіи и для прочихъ монастырей Греческихъ, по древнему обычаю. Въ погашеніе же долга монастыря Крестнаго они не въ правѣ требовать ни одного овола, поелику онъ уже уплаченъ.—Вотъ что объявляетъ мѣрность наша, заботящаяся и о чести Христолюбивыхъ Иверійцевъ, и о мирномъ состояніи монастыря Крестнаго! Кто православный Христіанинъ, тотъ приметъ все это; а кто будетъ противорѣчить, или мыслить иначе, тотъ есть язычникъ и мытарь, врагъ церкви, навѣтникъ чести Иверійцевъ, отверженный благодатію Божіею и лишенный славы Божіей. А пріемлющіе все это и хранящіе со всякимъ вниманіемъ и благоговѣніемъ, какъ Иверійцы, такъ и Греки, суть св. члены св. Церкви Христовой, и имѣютъ благословеніе Отца и Сына и св. Духа, и получатъ вѣнецъ славы въ день Господень.

Изъ Константинополя 1706 года въ іюлѣ.

„Патріархъ Досиоей.“

(Сообщ. Платономъ Іосселіани.)

Отъ Правленія Тифлисской Д. Семинаріи.

Въ Правленіи Семинаріи во вякое время года, почти еженедѣльно, поступаютъ прошенія разныхъ лицъ, о принятіи какого либо мальчика или въ училище для воспитанія, или, что большею частію случается, о принятіи какого нибудь ученика на церковное содержаніе.—Прошенія эти почти всегда подаются на имя Его Высокопреосвященства, Экзарха Грузіи, минуя правленіе семинаріи, которому они, по законному ходу дѣлъ, обыкновенно сдаются отъ Его Высокопреосвященства на разсмотрѣніе по справкамъ дѣлъ семинарскаго правленія и на согласное съ предписаніями высшаго училищнаго начальства существующими постановленіями заключеніе. Въ числѣ этихъ прошеній попадаются и такія, въ которыхъ сами дѣти, безъ вѣдома ихъ родителей, просятъ о принятіи ихъ въ семинарское общежитіе или безъ внесенія за содержаніе ихъ денегъ, или со взносомъ денегъ, а между тѣмъ родители сихъ послѣднихъ заводятъ послѣ переписку съ семинарскимъ правленіемъ, отказываясь отъ взноса ему денегъ за содержаніе дѣтей ихъ въ семинарскомъ общежитіи. Всѣ эти прописанныя обстоятельства поставляютъ въ необходимость—канцелярію правленія забирать нѣсколько разъ по однимъ и тѣмъ же бумагамъ

справки и дѣлать свои постановленія тоже нѣсколько разъ въ годъ, и опять по однимъ и тѣмъ же бумагамъ,—а Его Высокопреосвященству, при такомъ порядкѣ подачи прошеній, приходится читать и разсматривать одну и туже бумагу и всегда со справками къ ней, покрайней мѣрѣ не менѣе шести разъ въ одинъ годъ. А между тѣмъ иной проситель, не смотря на частыя прошенія его, рѣшительно не можетъ быть удовлетворенъ съ одной стороны потому, что принятіе учениковъ на церковное содержаніе ограничено извѣстнымъ штатомъ, а съ другой—потому, что и пріемъ мальчиковъ въ училище для воспитанія подлежитъ извѣстнымъ правиламъ.

Вслѣдствіе сего правленіе семинаріи, по постановленію въ представленіи своемъ Экзарху Грузіи, отъ 18-го марта сего года за № 280, утвержденному Его Высокопреосвященствомъ, симъ объявляетъ духовенству Грузинской Епархіи: а) чтобы родители или опекуны подавали прошенія о принятіи дѣтей ихъ или духовныхъ сиротъ на казенное содержаніе въ духовной семинаріи, или училищѣ непосредственно въ правленіе семинаріи; б) чтобы прошенія эти подавали одинъ разъ въ году, въ маѣ мѣсяцѣ, для совмѣстнаго ихъ разсмотрѣнія правленіемъ семинаріи,—в) чтобы при прошеніяхъ прилагали свѣдѣнія, засвидѣтельствованныя мѣстными священниками и благочиннымъ о томъ, изъ сколькихъ лицъ состоитъ семейство мальчика, о принятіи котораго на казенный коштъ просятъ,—кто эти лица, какое принадлежитъ этому семейству имѣніе, изъ сколькихъ дымовъ состоитъ приходъ отца мальчика,

если же просятъ о сиротѣ, то какимъ пособіемъ изъ попечительства или отъ мѣстнаго причта пользуется семейство этого сироты; кромѣ того г) при прошеніяхъ о мальчикахъ, еще не поступившихъ въ училище, прилагали бы выписки о рожденіи и крещеніи сихъ мальчиковъ изъ церковныхъ метриковъ, за подписомъ мѣстныхъ священника и благочиннаго. И вмѣстѣ съ тѣмъ объявляетъ духовенству, что прошенія о принятіи дѣтей на казенное содержаніе, поданныя не въ семинарское правленіе, не въ назначенный срокъ и безъ выписанныхъ свѣдѣній, будутъ оставляемы правленіемъ семинаріи безъ удовлетворенія.

Награды духовнымъ лицамъ Грузинскаго Экзархата.

Экзаршеская канцелярія увѣдомила, отъ 24-го сего мая за № 1906, редакцію для обнародованія, что по ходатайству Святѣйшаго Сѵнода удостоены Всемилостивѣйшихъ наградъ, слѣдующія духовныя лица Грузинскаго Экзархата: 1) *по Грузинской епархіи:* сопричислены къ орденамъ: настоятель Тифлисскаго Преображенскаго монастыря Архимандритъ *Викторинъ—Св. Владиміра 3-й ст.*, настоятель Квабтахевскаго монастыря Архимандритъ *Тарасій* и управ-

ляющій осетинскими приходати архимандритъ—*Іосифъ Св. Анны 2-й ст. съ Императорскою короною* и г. Тифлиса Давидовской церкви протоіерей Іосифъ *Григорьевъ Св.—Анны 2-й ст.*; награжденъ *наперстнымъ крестомъ*: Горійскаго уѣзда, селенія Бершуети священникъ Андрей *Окропиридзе*;—*камилавками*: г. Тифлиса Кладбищенской Петропавловской церкви священникъ Виссаріонъ *Самадаловъ*, Горійскаго уѣзда селенія Кавтисхеви священникъ Симонъ *Шатберовъ*, г. Телава Успенской церкви священникъ Димитрій *Меканаровъ* и Самурзаканскаго Саберійскаго прихода священникъ Іоаннъ *Чарая*;—*скуфьями*: Тифлисскаго уѣзда, селенія Анануръ священникъ Іеронимъ *Садзагеловъ*, того же уѣзда, селенія Аши священникъ Георгій *Дапквіевъ*, того же уѣзда, селенія Энагети священникъ Григорій *Зазаріевъ*, того же уѣзда, селенія Чопорти священникъ Ѳеодоръ *Іосебадзе*, Телавскаго уѣзда, селенія Кварели священникъ Николай *Хуціевъ*, того же уѣзда и селенія священникъ Іаковъ *Матиковъ*, того же уѣзда, селенія Тіонеты священникъ Іосифъ *Чикваидзе*, того же уѣзда, селенія Вардисубани священникъ Захарій *Мтвареловъ*, Горійскаго уѣзда, селенія Джави священникъ Іоаннъ *Инаевъ* того же уѣзда селенія Ничбиси священникъ Іоаннъ *Іаевъ*, Сигнахскаго уѣзда, селенія Колаги священникъ Христесій *Асатіани*, того же уѣзда, селенія Сакобо священникъ Давидъ *Іаевъ*, того же уѣзда, селенія Гурджаани священникъ Димитрій *Китуевъ*, Садонскаго осетинскаго прихода священникъ Харитонъ *Иніевъ*, Чвривскаго Осетинскаго прихода священникъ Георгій *Индуевъ*, и г. Кубы священникъ Сер-

гій *Ремизовъ*; награжденъ *палицею*: протоіерей Тифлисской Кукійской Николаевской церкви Іоаннъ *Имнадзе*; удостоены *благословенія Святѣйшаго Синода*: состоящій на іеромонашской вакансіи въ Тифлисскомъ Преображенскомъ монастырѣ архимандритъ *Діонисій*, Горійскаго уѣзда селенія Чали священникъ Іонаѳанъ *Паркадзе*, того же уѣзда, селенія Итріи священникъ Евстафій *Небіеридзе*, Тифлисскаго уѣзда селенія Санты священникъ Іоаннъ *Киріаковъ*, Телавскаго уѣзда селенія Земоходашени священникъ Григорій *Ломкацовъ*, Сигнахскаго уѣзда, селенія Анаги священникъ Захарій *Синджіевъ*, Окумскаго Самурзаканскаго прихода священникъ Іессей *Кекеловъ* и Рахчинскаго Самурзаканскаго прихода священникъ Ѳеодоръ *Цхакая*; 2) *По Имеретинской епархіи*: *награждены камилавками:* Кутаисскаго каѳедральнаго собора священникъ Іоаннъ *Гамрекеловъ* и г. Кутаиса Архангельской церкви священникъ Симонъ *Микіевъ*;—*скуфьями*: Кутаисскаго уѣзда, мѣстечка Хони Георгіевскаго собора священники: Виссаріонъ *Чхенкели* и Лука *Бахтадзе*, Шарапанскаго уѣзда, селенія Сакаро священникъ Георгій *Сакварелидзе* и Ахалцыхскаго уѣзда, селенія Толоши священникъ Василій *Мурвановъ*; 3) *По Мингрельской епархіи: — камилавками:* Мартвильскаго каѳедральнаго собора протоіерей Лука *Гацереліа* и селенія Алаверти священникъ Николай *Ахвледіани*;—*скуфьями:* Гурземской Архангельской церкви священникъ Виссаріонъ *Хухуни* и Кирцхской Георгіевской церкви священникъ Ѳома *Гошуа*; удостоены: возведенія *въ санъ Архимандрита*: настоятель Саирмскаго монастыря игуменъ *Ки-*

риллъ; въ санъ Игумена: настоятель Теклатскаго монастыря іеромонахъ ***Веніаминъ*** и настоятель Цагерскаго монастыря іеромонахъ ***Виссаріонъ*** и—*благословенія Святѣйшаго Сvнода:* настоятель придѣльной къ Мартвильскому собору церкви игуменъ ***Іоаннъ.***

СОДЕРЖАНІЕ:

I. Посланія Іерусалимскаго Патріарха Досиѳея въ Грузію (Окончаніе.)...
II. Отъ Тифлисскаго семинарскаго правленія.
III. Награды духовнымъ лицамъ Грузинскаго Экзархата. . .

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ.

ТИФЛИСЪ, 28-го мая 1866 г.—Печатано въ типографіи МЕЛИКОВА и К°.

СОДЕРЖАНІЕ

ГРУЗ. ОТДѢЛА:

I. О смерти праведнаго и грѣшника. Съ русск. *А. Гарсеванова.*

II. Слово на Вознесеніе Господне. *Свящ. Григорія Гамбарова.*

III. Слово въ день перенесенія мощей св. Николая чудотворца. *Свящ. В. Зедгинидзе.*

IV Поученіе въ день сошествія Св. Духа. *Свящ. Симона Бенаева.*

V. Поученіе предъ приведеніемъ къ присягѣ депутатовъ, выбранныхъ Мингрельскимъ обществомъ для разбора правъ высшаго сословія. *Преосвящ. Тарасія, еп. Мингрельскаго.*

VI. Размышленіе въ день препод. Давида Гареджійскаго. *Ив. Берзенова.*

VII. Замѣчательное обращеніе въ православіе...

VIII. Памятованіе Бога въ скорби. (Стихотвореніе). *Георгія Янкова.*

IX. Извѣстіе о наградахъ духовнымъ лицамъ грузинскаго экзархата.

იწერება ხელის-მოწერა შემდგომი წლის საქართ.
მახარებელზედ,

რომელიც მიიღება ტფილისის სემინარიაში, რედაკტორის სახელზედ. ფასი წლის ჟურნალისა, ესე იგი 12 წიგნისა, შინ მიტანით და სხჳა ქჳეყნებში გაგზავნით ხუთი მანეთი; მიუტანელად და გაუგზავნელად ოთხი მანეთი; ამავე ფასად შეიძლება დაბარება წარსრულის წლების ჟურნალისა.

სტატიები

მაისის წიგნისა:

I. სიკუდილისათჳს მართლისა და ცოდვილისა. რუს. აზნ. ალექსანდრე გარსევანოვისა.

II. სიტყუა ამაღლებასა ზედა უფლისასა. მღ. გ. დამბაროვისა.

III. სიტყუა აღმოყუანებასა ზედა წმ. ნიკოლაოზის ნაწილთა. მღ. ზ. ზედგინიძისა.

IV. ჴსწავლა დღესა სულის წმიდის მოსულისასა. მღ. სიმონ ბენაქვისა,

V. ჴსწავლა წინეთ დაფიცებისა დეპუტატებთა, აღმორჩეულთა სამეგრელოს საზოგადოებისაგან განსარჩეველად თავადთა და აზნაურთა ღირსებისა. ყოვლადსამღუდელოს ტარასისა, მინგრელიის ეპისკოპოსისა.

VI. განზრახუა დღესა წმ. დავით გარესჯელისასა. ი. ბერძენოვისა.

VII. შესანიშნავი მოქცევა მართლ-მადიდებელს სარწმუნოებაზედ...

VIII. ხსოვნა ღუთისა ჟამსა მწუხარებისასა. (ლექსები). გიორგი იანქოვისა.

IX. უწყება საქართუელოს საექსარხოსოს სამღუდელო პირთ დაჯილდოვებისათჳს.

რედაკტორი დ გამომცემი: მაგისტერი, მღუდელი გიორგი ხელიძე.

Редакторъ и издатель: Священникъ, магистръ *Георгій Хелидзе.*

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 30-го мая 1866 года.

Цензоръ *І. Сулхановъ.*